

NYHED

FOLKETINGETS OMBUDSMAND

1. juni 2007

Ombudsmandskritik for ikke at ville give interview om Irak-krigen

Statsministeren og Udenrigsministeren har gentagne gange afvist at give interview om Irak-krigen til Bo Elkjær fra Ekstra Bladet. Ombudsmanden udtaler kritik heraf over for begge ministerier. Over for Udenrigsministeriet dog i foreløbig form.

Statsministeriet

Den 26. september 2006 afsluttede ombudsmanden behandlingen af en klage fra Bo Elkjær over at statsministeren havde afvist at give ham et interview om Irak-krigen. Ombudsmanden kritiserede ikke dengang Statsministeriet, og lagde blandt andet vægt på oplysninger om at statsministeren ikke havde givet interview om Irak-krigen siden marts 2004. At Bo Elkjær ikke fik et interview kunne altså ikke betragtes som forskelsbehandling.

Bo Elkjær henvendte sig derefter atter til ombudsmanden med oplysning om at Statsministeriet i august 2006 havde givet et interview om Irak-krigen. Det fik ombudsmanden til at genoptage behandlingen af sagen.

Ombudsmanden udtaler i dag at Statsministeriet reelt set ændrede praksis da der i august 2006 blev givet et interview om Irak-krigen. Efter denne praksisændring skulle Statsministeriet have givet en konkret saglig grund til at netop Bo Elkjær ikke kunne få et interview.

Ombudsmanden beder ministeriet om at genoptage sagen med henblik på at Bo Elkjær får tilbudt et interview, eller at ministeriet i tilfælde af et afslag konkret redegør for sine grunde

Udenrigsministeriet

Den 31. oktober 2006 bad ombudsmanden Udenrigsministeriet om nærmere at redegøre for henvisningen til "manglende tillid" som begrundelse for at afvise Bo Elkjærs interviewforespørgsler.

Udenrigsministeriet gav to grunde til at afvise Bo Elkjær: 1) at det blev vurderet at udenrigsministeren ikke kunne have tillid til at hans udtalelser i forbindelse med et interview ville blive refereret loyalt i en efterfølgende artikel, og 2) frygt for at Bo Elkjær ville bruge et interview med ministeren som anledning til yderligere negativ og kritisk omtale af regeringens og ministerens håndtering af sagen.

Ombudsmanden udtaler i en foreløbig redegørelse at der ikke - i det materiale Udenrigsministeriet har henvist til - er belæg for Udenrigsministeriets frygt for at Bo Elkjær ikke vil gengive udenrigsministeren loyalt. Det er derfor ombudsmandens opfattelse at ministeriet ikke kan lægge vægt på en sådan risiko i forbindelse med afgørelsen af om udenrigsministeren skulle medvirke i et interview med Bo Elkjær.

Ombudsmanden mener heller ikke at Udenrigsministeriet kan lægge vægt på at Bo Elkjær vil bruge et interview med ministeren som anledning til yderligere og kritisk offentlig omtale af regeringen og ministerens håndtering af sagen. At Bo Elkjær har en kritisk holdning til myndigheden kan ikke i sig selv udgøre et lovligt hensyn.

Ombudsmanden er derfor indstillet på at bede Udenrigsministeriet om at genoptage Bo Elkjærs anmodning om en interviewaftale med udenrigsministeren om Irak-krigen. Og denne gang tage stilling uden at inddrage formodningen om risiko for at ministerens synspunkter ikke vil blive gengivet loyalt, eller risikoen for at Bo Elkjær eventuelt vil bru-

ge et interview med ministeren til yderligere negativ og kritisk omtale af regeringens og ministerens håndtering af sagen.

Inden ombudsmanden afslutter behandlingen af sagen, skal Udenrigsministeriet dog have lejlighed til at komme med sine bemærkninger.

Regler om interviews

Der findes ikke skrevne retsregler om myndighedernes forpligtelse til at give interviews. Spørgsmålet er omtalt i betænkning 1443/2004 (Embedsmænds rådgivning og bistand) side 246, hvori følgende er anført:

"Efter udvalgets opfattelse må der antages at være overlagt ministeren og ministeriet et meget vidt skøn med hensyn til, hvilke interviews man ønsker at deltage i. Det vil sige, at der må være en meget betydelig frihed med hensyn til, hvorvidt en anmodning om deltagelse i et interview bør imødekommes.

Ved stillingtagen til, om en minister vil deltage i et interview med en bestemt journalist, må ministeren i den forbindelse også være berettiget til bl.a. at lægge vægt på, om ministeren gennem sit personlige kendskab har et særlig tillids- og fortrolighedsforhold til journalisten."

Ministre og embedsmænd er dog ved vurderingen af om ministeren eller ministeriet skal deltage i et interview underlagt de almindelige forvaltningsmæssige krav om lighed og saglighed.

Se udtalelsen vedrørende Statsministeriet og den foreløbige redegørelse vedrørende Udenrigsministeriet på www.ombudsmanden.dk

Kontakt ombudsmand Hans Gammeltoft-Hansen for yderligere oplysninger.
Mobil: 40 43 45 43

FOLKETINGETS OMBUDSMAND

Gammeltorv 22, 1457 København K
Telefon 33 13 25 12. Telefax 33 13 07 17
Personlig henvendelse 10-15

Dato: 31 MAJ 2007

J.nr.: 2006-3446-450
Sagsbehandler: LIA
(Bedes anført ved henvendelser)
Akt. nr.: 18

Ekstra Bladet
Frederiksgade 33
8000 Århus C
Att.: Bo Elkjær

+ bilag

Vedrørende Deres klage over Statsministeriet

Jeg har nu færdigbehandlet sagen.

Jeg mener fortsat ikke at jeg har grundlag for at kritisere statsministerens afvisning af at deltage i interview med Dem i den periode hvor statsministeren generelt set afviste at deltage i interview om Irak-krigen, dvs. indtil august 2006.

Efter at statsministeren igen var begyndt at give interview om Irak-krigen, mener jeg ikke at Statsministeriet har dokumenteret nogen konkret grund – endsige en saglig grund – til at De ikke kan få et interview. Som følge heraf har jeg samtidig hermed henstillet til Statsministeriet at ministeriet genoptager sagen med henblik på at De nu får tilbudt et interview med statsministeren, eller at ministeriet i tilfælde af fortsat afslag konkret redegør for de grunde som ministeriet har lagt vægt på.

De kan læse nærmere om resultatet af min undersøgelse i afsnittet "Ombudsmandens udtalelse" sidst i brevet.

Her følger først en gennemgang af sagens forløb:

Den 28. november 2005 klagede De til mig over statsministerens afvisning af at deltage i et interview om Irak-krigen.

Ved brev af 14. december 2005 videresendte jeg Deres klage til Statsministeriet med henblik på at ministeriet kunne få mulighed for at besvare klagen.

Statsministeriet besvarede klagen i brev af 25. januar 2006 ved dels at henholde sig til betænkning 1443/2004 om embedsmænds rådgivning og bistand, dels at anføre at statsministeren ikke havde yderligere at tilføje i forhold til de svar han havde givet i Folketinget og til offentligheden om emnet.

Ved e-mail af 5. februar 2006 klagede De på ny til mig. E-mailen havde bl.a. følgende indhold:

"Jeg ønsker, som jeg har skrevet tidligere, ikke at spille ombudsmandsinstitutionens tid, lige som jeg heller ikke ønsker at spille statsministerens tid. Men det er min vurdering, at sagen om regeringens beslutning om at gå i krig i Irak er af en så væsentlig karakter, at et interview om denne beslutning er absolut nødvendigt.

Denne opfattelse bestyrkes af, at Statsministeriet bliver ved med at gentage, at der ikke er yderligere at tilføje, uden dog at gøre sætningen færdig: 'til Ekstra Bladet'. Sagen er jo, at statsminister Anders Fogh Rasmussen gentagne gange har deltaget i interview vedrørende krigen med en lang række medier i den periode, hvor jeg har forsøgt at få ham i orde.

Det er således ikke rigtigt, når statsminister Anders Fogh Rasmussen til undertegnede og til Folketingets Ombudsmand skriver, at han ikke 'har yderligere at tilføje'."

I brev af 13. februar 2006 til Statsministeriet bad jeg ministeriet om en udtalelse i anledning af klagen samt udlån af sagens akter. Jeg bad i den forbindelse ministeriet kommentere Deres bemærkning om at statsministeren gentagne gange har deltaget i interview vedrørende Irak-krigen i andre medier, men har "black listet" Ekstra Bladet.

I brev af 4. april 2006 modtog jeg Statsministeriets udtalelse. Af udtalelsen fremgik bl.a. følgende:

"Statsministeriet kan ikke bekræfte, at statsministeren 'gentagne gange har deltaget i interview vedrørende Irak-krigen med en lang række medier'. Statsministeriet finder anledning til at bemærke, at statsministeren alene i yderst begrænset omfang har givet interview om Irak-krigen. Disse interview har alle fundet sted før marts måned 2004."

Efter at have modtaget ministeriets udtalelse bad jeg i brev af 7. april 2006 om at modtage Deres eventuelle bemærkninger til udtalelsen. Ved e-mail af 18. april 2006 fremkom De med Deres bemærkninger til udtalelsen. Jeg sendte efterfølgende en kopi af disse til Statsministeriet til orientering.

Den 26. september 2006 afsluttede jeg min behandling af sagen. Jeg skrev bl.a. følgende:

"Jeg har nu gennemgået sagens bilag og har ikke fundet anledning til at kritisere statsministerens afvisning af at deltage i et interview med Dem om Irak-krigen.

...

Offentlighedsloven vedrører ikke interview, men det ligger i naturlig forlængelse af

meroffentlighedsprincippet at eksempelvis ministre deltager i interview, afholder pressemøder m.v. Sådanne ordninger må praktiseres ligeligt over for alle dele af pressen, og der kan kun under særlige omstændigheder træffes beslutning om helt eller delvis at udelukke enkelte journalister.

I betænkning 1443 om embedsmænds rådgivning og bistand fremgår på side 246 følgende om interview:

'Efter udvalgets opfattelse må der antages at være overladt ministeren og ministeriet et meget vidt skøn med hensyn til, hvilke interview man ønsker at deltage i. Det vil sige, at der må være en meget betydelig frihed med hensyn til, hvorvidt en anmodning om deltagelse i et interview bør imødekommes.

Ved stillingtagen til om en minister vil deltage i et interview med en bestemt journalist, må ministeren i den forbindelse også være berettiget til bl.a. at kunne lægge vægt på, om ministeren gennem sit personlige kendskab har et særligt tillids- og fortrolighedsforhold til journalisten.'

Det anføres samtidig at såvel ministre som embedsmænd også ved pressebetjening er underlagt de almindelig forvaltningsmæssige krav om lighed og saglighed.

Statsministeriet har som begrundelse for afvisning af et interview om Irak-krigen bl.a. henvist til ovennævnte betænkning. Statsministeriet har endvidere anført at ministeriet modtager et stort antal interviewforespørgsler, og at statsministeren ikke har deltaget i interview om Irak-krigen siden marts 2004. Endelig har Statsministeriet henvist til Deres mulighed for at stille spørgsmål til statsministeren og modtage informationer om Irak-krigen i forbindelse med de ugentlige pressemøder i Statsministeriet og ved at anmode om aktindsigt.

Offentlighedsloven indeholder som nævnt ikke regler om interview. Loven og lovgivningen i øvrigt pålægger således ikke myndigheder at deltage i interview om forskellige emner, og der er overladt myndighederne en forholdsvis fri vurdering ved afgørelsen af om de ønsker at deltage i et konkret interview.

Normalt kan jeg derfor ikke gå ind i en nærmere efterprøvelse af disse vurderinger. Kun hvis der er tale om ganske særlige omstændigheder, kan jeg kritisere myndighedernes afgørelse. Det kan f.eks. være tilfældet hvis afgørelsen i forhold til andre lignende sager er udtryk for en forskelsbehandling der ikke er sagligt begrundet. Under min gennemgang af sagen har jeg ikke fundet sådanne omstændigheder.

...

På den baggrund foretager jeg mig ikke mere i sagen."

I en e-mail af 6. oktober 2006 til mig kommenterede De mit brev af 26. september 2006. Af e-mailen fremgår bl.a. følgende:

"Jeg har nu nærlæst afgørelsen i sag om statsminister Anders Fogh Rasmussens blacklistning af undertegnede journalist og vil gerne bede ombudsmanden om at tage sagen op til fornyet overvejelse.

Jeg mener, at afgørelsen om ikke at kritisere statsministeriet er truffet på et forkert grundlag. Jeg mener, at statsministeriet har misinformeret ombudsmanden og tilbageholdt væsentlige oplysninger i sagen.

...

Ifølge statsministeriets oplysninger har statsminister Anders Fogh Rasmussen ikke deltaget i interviews om Irak-krigen siden marts 2004.

Disse oplysninger er imidlertid ikke korrekte.

Den 14. august 2006 blev Michael Ulveman kontaktet af Danmarks Journalisthøjskole, der ønskede at invitere ham til at medvirke i et arrangement om blacklistning af journalister den 6. september 2006.

Michael Ulveman afviste at medvirke i arrangementet. I brevet til Danmarks Journalisthøjskole anførte Michael Ulveman, at statsminister Anders Fogh Rasmussen siden oktober 2005 har givet solointerviews til Børsen, Jyllands-Posten, Politiken, Information, Berlingske Tidende, DR-Profilen, Deadline, DR-Nyheder, TV2, Radioavisen, Go Aften Danmark, God Morgen Danmark, Ritzau, DR P1 og Kristeligt Dagblad.

Specifikt omkring Irak anfører Michael Ulveman at statsminister Anders Fogh Rasmussen siden oktober 2005 har givet interviews til DR-Nyheder, TV2 og Ritzau.

Som jeg er blevet orienteret anfører Michael Ulveman i sit brev til Danmarks Journalisthøjskole, at den eneste grund til, at statsminister Anders Fogh Rasmussen ikke vil deltage i interviews med undertegnede er, at jeg har en 'personlig og ensidig dagsorden' og at statsministeren har et minimumskrav om at forvente en fair, objektiv og professionel tilgang fra journalisten.

Jeg har ikke modtaget denne kritik af min faglighed direkte fra Michael Ulveman. Jeg har i brev bedt statsministeriet om at rette denne alvorlige kritik direkte til mig og præcisere hvordan og hvornår man mener, at jeg har opført mig unfair, subjektivt og uprofessionelt i min journalistik i forbindelse med Irak-krigen. Statsministeriet har ikke svaret.

Jeg vil videre bemærke:

Den 17. august 2006 udkom tidsskriftet FOKUS (Aller Press) med et større interview med statsminister Anders Fogh Rasmussen.

I solointerviewet svarede statsminister Anders Fogh Rasmussen på spørgsmål om Irak-krigen. Jeg noterer mig, at journalisterne direkte og stort set ordret har anvendt nogle af de spørgsmål, undertegnede har sendt til statsministeriet siden 2003 og spørger ind til emner, der er resultatet af undertegnede's research og artikler i sagen.

Jeg har ikke bistået journalisterne fra FOKUS og er først blevet opmærksom på interviewet efter at det blev offentliggjort.

Ifølge de oplysninger, jeg har kunnet finde, fandt interviewet sted den 8. eller 9. august 2006. Interviewaftalen blev indgået medio juli og statsministeriets presseansvarlige, Michael Ulveman, blev briefet om interviewets indhold og de spørgsmål man ville stille, ca. en uge før det fandt sted.

Det er altså absolut ikke korrekt, når statsministeriet anfører, at statsminister Anders Fogh Rasmussen ikke har deltaget i interviews om Irak-krigen siden marts 2004.

Jeg noterer mig derudover, at statsministeriet tilsyneladende har tilbageholdt den oplysning for Folketingets ombudsmand, at man har forhandlet om, og deltaget i en interviewaftale om præcist dette emne, samtidig med, at ombudsmanden var på vej med sin afgørelse.

Dermed mener jeg, at statsministeriet har givet ukorrekte oplysninger og at statsministeriet har tilbageholdt vigtige oplysninger i spørgsmålet om blacklistning af undertegnede journalist.

Jeg vil derfor udtrykke ønske om, at ombudsmanden vil søge disse oplysninger bekræftet hos statsministeriet og inddrage dem i sin afgørelse."

De sendte mig den 10. oktober 2006 en e-mail med følgende indhold:

"Som skrevet i tidligere mail af 6. oktober 2006 mener jeg, at statsministeriet har misinformeret ombudsmanden og tilbageholdt oplysninger af afgørende karakter i sagen om statsministeriets blacklistning af undertegnede journalist.

Jeg skal hermed fremsende dokumentation for denne påstand.

Bilag 1: Mail fra statsministeriets pressemedarbejder Michael Ulveman til Danmarks Journalisthøjskole, dateret 14. august 2006.

Bilag 2: Solointerview med statsminister Anders Fogh Rasmussen til politisk redaktør v. Ritzaus Bureau Amalie Kestler, bragt i flere medier 26. maj 2006.

Bilag 3: Links til DR TV-avisen og TV2 Nyhederne med interviews med statsminister Anders Fogh Rasmussen om Irak-krigen, bragt i maj 2006.

Bilag 4: Solointerview med statsminister Anders Fogh Rasmussen med journalist

Erik Holstein og journalist Jeppe Facius, bragt i magasinet Fokus. M. følgebrev af Jeppe Facius, der beskriver forløbet omkr. interviewaftalen. (Vedhæftet som .pdf-fil.)”.

Det benævnte ”bilag 1” har bl.a. følgende indhold:

“----- Forwarded by Ulla Krag Jespersen/DJH on 15/08/06 14:57 -----

’Michael Ulveman’ <mu@stm.dk>

14/08/06 13:44

To

’Ulla Krag Jespersen’ <ukj@djh.dk>

cc

Subject

SV: Deltagelse i et arrangement på Journalisthøjskolen?

Kære Ulla Krag Jespersen

Tak for din henvendelse.

Vi er desværre bortrejst på det pågældende tidspunkt og kan derfor ikke møde op. Temaet er naturligvis interessant, hvis det ellers havde hold i realiteterne. Jeg ved ikke hvilke journalister, der oplever at de ikke kan få adgang til ministrene – bortset fra Bo Elkjær. Jeg mangler endnu at se nogle andre udtale sig om det. Men du kan måske hjælpe?

For statsministerens vedkommende kan jeg fastslå, at han stiller sig til rådighed for pressen i stort omfang.

...

Specifikt omkring Irak: Her der senest givet interviews til DR-Nyheder, TV2 og Ritzaui i forbindelse med vores besøg i Bagdad. Desuden har statsministeren svaret på alle de spørgsmål, der bliver stillet omkring Irak, når journalisterne har spurgt.

...

Som det fremgår af ovenstående bruger statsministeren en betydelig del af sin tid på at svare på mediehenvendelser af enhver slags – ligesom der generelt arbejdes for åbenhed i forbindelse med regeringens arbejde. Den meget åbne proces omkring Globaliseringsrådets arbejde er et godt eksempel. Jeg mener derfor ikke det er korrekt, at tale om, at der ikke er åbenhed omkring regeringens arbejde. Åbenheden har næppe været større nogensinde.

Kan man forvente, at det bliver reflekteret i et seminar på Journalisthøjskolen – eller bliver det endnu engang ukritisk videreformidling af Bo Elkjærs personlige og ensi-

dige dagsorden? Lad mig understrege: Ingen journalister er blacklistet. Men vi stiller et minimumskrav, der går ud på at statsministeren kan forvente en fair, tilstræbt objektiv og professionel tilgang, når han bruger tid på at give et solointerview.

...

Venlige hilsner
Michael Ulveman”.

Den 31. oktober 2006 bad jeg i anledning af Deres nye henvendelse i sagen Statsministeriet om en udtalelse og om udlån af sagens akter. Jeg bad om at Statsministeriet i udtalelsen redegjorde for hvordan ministeriets oplysninger til mig i brev af 4. april 2006 om at statsministeren ikke har givet interview om Irak-krigen siden februar 2004, forholdt sig til at en af ministeriets ansatte i ovennævnte mail af 14. august 2006 oplyste at statsministeren ”senest” havde givet interview til tre nyhedsmedier om Irak-krigen og ”[d]esuden svaret på alle de spørgsmål, der bliver stillet omkring Irak, når journalister har spurgt”. For så vidt angår bemærkningen om at statsministeren havde ”svaret på alle de spørgsmål, der bliver stillet omkring Irak, når journalister har spurgt”, henledte jeg ministeriets opmærksomhed på at De i Deres interviewforespørgsler til Statsministeriet og klager til mig havde anført at De mente at have stillet en række spørgsmål som ikke var blevet besvaret.

Jeg bad endvidere Statsministeriet redegøre for det nærmere indhold af de ”minimumskrav” der blev nævnt i e-mailen af 14. august 2006, og om De opfyldte disse. Statsministeriet havde ikke i sit brev til mig af 4. april 2006 nævnt disse krav.

I udtalelse af 14. november 2006 skrev Statsministeriet følgende:

”2.

Statsministeriet oplyser i sin udtalelse af 4. april 2006, at ’Statsministeriet modtager løbende et omfattende antal forespørgsler, såvel mundtlige som skriftlige, om interviews med statsministeren, herunder forespørgsler om interviews angående Irak-krigen. Statsministeriet vurderer løbende forespørgslerne, herunder forespørgslerne om interviews fra Bo Elkjær og de konkrete spørgsmål, som Bo Elkjær i denne forbindelse har fremsendt til statsministeren omhandlende Irak-krigen. Det er ikke muligt at imødekomme samtlige de forespørgsler om interviews, som Statsministeriet løbende modtager.’ Endvidere bemærkes, at statsministeren alene i yderst begrænset omfang har givet interviews om Irakkrigen, og at disse interviews alle har fundet sted før marts måned 2004. Det tilføjes endvidere i udtalelsen, at statsministerens kontakt med pressen imidlertid ikke er begrænset til egentlige interviews. Statsministeren besvarer således løbende spørgsmål fra diverse medier ved forskellige lejligheder – f.eks. i forbindelse med de ugentlige presse møder i Statsministeriet eller andre offentlige arrangementer – som ministeren efterfølgende citeres for i de pågældende medier. Det forhold, at statsministeren måtte være citeret for en udtalelse om eksempelvis Irak-krigen, kan således ikke tages til indtægt for, at statsministeren har deltaget i egentlige interviews om Irak-krigen.

3.

I sin henvendelse til ombudsmanden af 6. oktober 2006 anfører Bo Elkjær, at Statsministeriets oplysninger i udtalelsen af 4. april 2006 om, i hvilket omfang statsministeren har deltaget i interviews om Irak-krigen, ikke er korrekte. Som grundlag for denne påstand henvises dels til et konkret interview i tidsskriftet FOKUS fra august 2006, dels til en e-mail korrespondance mellem Statsministeriets pressechef og kommunikationschefen ved Danmarks Journalisthøjskole, i hvilken pressechefen henviser til en række interviews, som statsministeren har deltaget i siden pressechefens ansættelse i ministeriet i oktober 2005, herunder specifikke interviews vedrørende Irak til DR-Nyhederne, TV2 og Ritzau i maj 2006.

4.

Statsministeriet skal indledningsvis konstatere, at det forhold, at statsministeren efter den periode, som klagen omhandler, og efter Statsministeriets udtalelse af 4. april 2006 måtte have deltaget i interviews vedrørende situationen i Irak, er uden relevans for klagen og selvsagt ikke kan udlægges som støtte for påstanden om, at Statsministeriet har afgivet ukorrekte oplysninger i den pågældende udtalelse. Hertil kan for god ordens skyld føjes, at det forhold, at statsministeren i forbindelse med besøg i Irak – som tilfældet var det i januar/februar 2004, marts 2005 og maj 2006 – har været ledsaget af journalister (typisk fra DR og/eller TV2 – samt fra Ritzaus Bureau med henblik på rapportering til brug for den skrevne presse), som har udarbejdet reportager fra de pågældende besøg, ikke kan sammenlignes med den form for solo-interview, som Bo Elkjær har anmodet om. I denne forbindelse henvises også til formuleringen 'egentlige interviews om Irak-krigen' i Statsministeriets udtalelse af 4. april 2006.

5.

Som anført i udtalelsen af 4. april 2006 må der i overensstemmelse med det i betænkning nr. 1443 om embedsmænds rådgivning og bistand til regeringen og dens ministre anførte antages at være overladt statsministeren og Statsministeriet et meget vidt skøn med hensyn til, hvilke interviews man ønsker at deltage i. Det er således Statsministeriets opfattelse, at der ikke består en forpligtelse for statsministeren til at imødekomme Bo Elkjærs anmodninger om interviews. Tilsvarende fremgår det af ombudsmandens udtalelse af 26. september 2006, at hverken offentlighedsloven eller lovgivningen i øvrigt pålægger myndigheder at deltage i interviews om forskellige emner, og der er overladt myndighederne en forholdsvis fri vurdering ved afgørelsen af, om de ønsker at deltage i et konkret interview.

6.

Statsministeriets pressechef – som i øvrigt tiltrådte sin stilling kort tid inden klagens indgivelse og derfor kun i meget begrænset omfang har været involveret i de løbende konkrete vurderinger af, hvorvidt de i klagen omhandlede anmodninger om interviews burde imødekommes – anfører i den under pkt. 3 omtalte e-mail korrespondance, at der stilles 'et minimumskrav, der går ud på, at statsministeren kan forvente en fair, tilstræbt objektiv og professionel tilgang, når han bruger tid på at give et solointerview'. Formuleringen skal imidlertid ikke tages som udtryk for, at der i ministeriet

er fastlagt særlige 'krav', som skal opfyldes i forbindelse med statsministerens stillingtagen til deltagelse i konkrete interviews, men skal alene ses som en – sprogligt lidt forenklet – udlægning af, at der som nævnt er overladt ministeren og ministeriet et meget vidt skøn med hensyn til, hvilke interviews man ønsker at deltage i. Som anført i betænkning 1443/2004 må der således være en meget betydelig frihed med hensyn til, hvorvidt en anmodning om deltagelse i et interview bør imødekommes. Ligeledes må en minister ved stillingtagen til, om vedkommende vil deltage i et interview med en bestemt journalist, være berettiget til bl.a. at lægge vægt på, om ministeren gennem sit personlige kendskab har et særligt tillids- eller fortrolighedsforhold til journalisten, jfr. betænkning 1443/2004 s. 246.

7.

Som anført i udtalelsen af 4. april 2006 finder Statsministeriet afslutningsvis anledning til at fremhæve, at ministeriet på ingen måde forholder Bo Elkjær oplysninger om Irak-krigen. Statsministeriet har løbende modtaget aktindsigtsanmodninger fra Bo Elkjær omhandlende Irak-krigen. Statsministeriet har besvaret samtlige disse anmodninger og har i denne forbindelse udleveret en meget omfattende mængde materiale til Bo Elkjær. Med hensyn til Bo Elkjærs konkrete spørgsmål, som ikke har haft karakter af aktindsigtsanmodninger, er disse i vid udstrækning blevet besvaret med, at statsministeren ikke har haft yderligere at føje til den række af besvarelser, som ministeren har givet i Folketinget og til offentligheden, og som Bo Elkjær i forvejen har været bekendt med.”

I e-mail af 4. december 2006 fremkom De med Deres bemærkninger til Statsministeriets udtalelse. De skrev bl.a. følgende:

”Statsminister Anders Fogh Rasmussen selv har – i øvrigt i et interview med min egen avis – kaldt mig ’en mand med en sag’ og har tidligere beskyldt mig for at bruge autonome metoder og i indirekte vendinger opfordret chefredaktionen til at afskedige mig. Statsministeriets pressechef Michael Ulveman skriver, at jeg ikke er fair, objektiv og professionel, men forfølger en personlig og ensidig dagsorden.

Jeg har skriftligt bedt statsministeriet om at præcisere, hvilke konkrete oplysninger og oplevelser der ligger til grund for denne opfattelse af, at jeg er subjektiv og uprofessionel. Man har ikke svaret. Spørgsmålet har også været vendt i Folketinget, hvor politikere helt usædvanligt har bedt statsministeren redegøre for, om der er fejl, mangler, udeladelser eller fordrejninger i mine artikler om Irak-krigen. Statsministeren har ikke svaret.

Jeg stiller mig undrende over, at statsministeriet og statsministeren på den måde bruger tid og kræfter på at beklukke mig, fagligt såvel som personligt. Det er mildest talt uanstændigt. Jeg kan heller ikke se, hvordan pressechef Michael Ulveman kan tale om, at jeg forfølger en ’ensidig dagsorden’. Jeg har i over tre et halvt år og gennem mere end 500 skriftlige henvendelser bedt om at høre statsministerens side af sagen!

Jeg er ikke bekendt med fortilfælde, hvor der er lagt så meget energi over så lang tid i

at få udtalelser fra en part i en sag og dermed få hørt alle sider.

Efter min bedste overbevisning har statsminister Anders Fogh Rasmussen og statsministeriet et demokratisk problem i denne sag. Intet er væsentligere end en beslutning om at gå i krig og det er besynderligt og sørgeligt, at statsministeriet vælger at besvare kritiske spørgsmål med en blanding af tavshed, tilsvining og uunderbygget, faglig kritik der nærmer sig det injurierende.

Ad pkt. 3 og 4, statsministeriets brev af 14. NOV 06.:

Statsministeriet gør demonstrativt meget ud af kronologien i forløbet: I klage af 6. oktober 2006 anfører jeg, at Statsministeriet i udtalelse af 4. april 2006 ikke har redegjort for statsministerens gøren og laden i maj 2006 og i august 2006. Denne kronologi lægges til grund for, at statsministeriet ikke kan have givet ukorrekte oplysninger i udtalelsen af 4. april 2006.

Det er naturligvis alt sammen vrøvl.

Ser man den klage, jeg skrev den 6. oktober 2006 har jeg klaget over, at statsministeriet har tilbageholdt væsentlige oplysninger for ombudsmandens sagsbehandling:

'Jeg mener, at afgørelsen om ikke at kritisere statsministeriet er truffet på et forkert grundlag. Jeg mener, at statsministeriet har misinformeret ombudsmanden og tilbageholdt væsentlige oplysninger i sagen'.

Statsministeriet har, i udtalelsen den 4. april 2006 fremhævet, at statsministeren ikke har givet interviews om Irak-krigen siden marts 2004. Denne praksis ændres, også ifølge statsministeriets egen redegørelse, helt evident efter udtalelsen, da statsministeren efterfølgende, både i maj 2006 og i august 2006 deltager i flere interviews, der konkret handler om Irak-krigen.

Statsministeriet burde naturligvis have orienteret Folketingets Ombudsmand om, at den fremhævede praksis var blevet ændret, og at statsministeren nu generelt deltager i interviews vedrørende Irak-krigen – blot ikke med undertegnede.

Bortset fra, at jeg altså klager over, at statsministeriet har tilbageholdt denne væsentlige oplysning, så er det i øvrigt korrekt, at jeg i klagen fremhæver, at statsministeriets pressechef Michael Ulveman i sin mail til Danmarks Journalisthøjskole fremfører påstande, der åbenlyst er i strid med statsministeriets udtalelse af 4. april 2006 vedrørende om statsministeren har deltaget i interviews om Irak-krigen i perioden fra marts 2004 til april 2006.

Jeg kan ikke se, at statsministeriet har redegjort for dette misforhold mellem statsministeriets udtalelse og Ulvemans mail?

Statsministeriet anfører, at de interviews, statsministeren måtte have deltaget i efter 4. april 2006 er uden relevans for klagen, da de er sket efter statsministeriets udtalelse. Jeg mener tværtimod, at de pågældende interviews er yderst relevante, både for den

konkrete og for den oprindelige klage, da disse interviews viser, at statsministeren gerne vil deltage i interviews vedrørende Irak-krigen – blot ikke med undertegnede.

Statsministeriet anfører videre, at de interviews, statsministeren har deltaget i, 'ikke kan sammenlignes med den form for solo-interview, som Bo Elkjær har anmodet om'.

Dette er groft misvisende. Jeg har på ingen måde alene anmodet om en specifik form for solo-interview. Jeg har gennem mere end tre år løbende henvendt mig til statsministeriet for at få interviews, udtalelser, kommentarer og citater vedrørende Irak-krigen, jeg har henvendt mig vedrørende USA's præsident George W. Bushs besøg i Danmark, vedrørende den diplomatiske krise med Iran og fx vedrørende regeringens holdning til det amerikanske valg. Alle henvendelser over en kam er blevet ignoreret.

Dette ved statsministeriet naturligvis godt. Jeg har både henvendt mig telefonisk for at få disse forskellige former for livstegn fra statsministeren og skriftligt – hvad der fuldt ud kan dokumenteres. Så det, at statsministeriet nu anfører, at statsministeren ikke, siden sommeren 2003 har ønsket at deltage i lige præcis 'den form for solo-interviews' er både misvisende og mod bedre vidende.

Ad pkt. 5:

Statsministeriet fremhæver, at det må 'antages at være overladt statsministeren og Statsministeriet et meget vidt skøn med hensyn til, hvilke interviews man ønsker at deltage i.'

Dette mener jeg er i strid med Folketingets Ombudsmands afgørelse af september 2006.

Statsministeriet anfører, at 'tilsvarende fremgår det af ombudsmandens udtalelse af 26. september 2006, at hverken offentlighedsloven eller lovgivningen i øvrigt pålægger myndigheder at deltage i interviews om forskellige emner, og der er overladt myndighederne en forholdsvis fri vurdering ved afgørelsen af, om de ønsker at deltage i et konkret interview'.

Jeg mener, at statsministeriet mistolker udtalelsen af 26. september 2006, når de med ordet 'tilsvarende' ligestiller ombudsmandens udtalelse om 'en forholdsvis fri vurdering' med statsministeriets vurdering om 'et meget vidt skøn'. I min optik er de to ting langt fra hinanden. Jeg må insistere på, at afslag om interviews gives med en saglig begrundelse.

Ad pkt. 6:

Statsministeriet fremhæver i punkt 6, at pressechef Michael Ulveman kun har været ansat i statsministeriet i kort tid, da klagen indsendes den 28. november 2005. Hvorfor mener statsministeriet, at den oplysning er relevant? Da Michael Ulveman sender sin mail til Danmarks Journalisthøjskoles kommunikationschef Ulla Krag Jespersen i september 2006 har han været ansat i statsministeriet i et år og har i den periode haft dagligt ansvar for at håndtere mine henvendelser om interviews, udtalelser, kommentarer, mv.

Michael Ulvemans formulering om 'et minimumskrav, der går ud på, at statsministeren kan forvente en fair, tilstræbt objektiv og professionel tilgang, når han bruger tid

på at give et solointerview' er skrevet efter, at Michael Ulveman personligt, som pressechef, må formodes at have håndteret flere hundrede henvendelser fra undertegnede. At han kun, i november 2005, havde været ansat i kort tid i statsministeriet er blinkende irrelevant for klagen over hans fremfærd i september 2006.

Det forekommer i øvrigt fuldstændigt absurd, at statsministeriet ikke vil forholde sig til de i Ulvemans mail omtalte minimumskrav, men alene taler om, at der er sket en 'sprogligt lidt forenklet' udlægning af det 'meget vide skøn', statsministeriet, i modstrid med ombudsmandens udtalelse, insisterer på at have ret til.

Her vender statsministeriet tilbage til det særlige 'tillids- eller fortrolighedsforhold til journalisten', de mener at have ret til. Igen må jeg insistere på saglige begrundelser for de afslag, statsministeriet ønsker at give vedrørende mine interviewforespørgsler. I øvrigt er det forbavsende, at statsministeriet på denne måde modsiger sig selv. Først anfører statsministeriet i punkterne 3 og 4, at der er givet flere interviews, men at netop den form for interviews jeg har bedt om ikke har passeret ind i statsministeriets dagsorden. Så skriver statsministeriet i punkt 6, at statsministeren ikke vil deltage i interviews med undertegnede, da statsministeren ikke har 'et særligt tillids- eller fortrolighedsforhold' til journalisten.

Hvad er det egentlig, statsministeriet opponerer imod? Er det formen for interviewet eller er det interviewereren?

Min påstand i forbindelse med klagen er, at det er interviewereren. Statsministeriet har ikke leveret dokumentation for, at det er formen – og anfører selv i punkt 6, at det er interviewereren!

Det er altså en tilståelsessag."

I anledning af Deres bemærkninger bad jeg i brev af 13. december 2006 Statsministeriet om en supplerende udtalelse. Jeg skrev bl.a. følgende:

"Jeg har forstået på Statsministeriets udtalelse af 14. november 2006 at de interviews til DR-Nyhederne, TV 2 og Ritzau som Michael Ulveman omtaler i sin e-mail af 14. august 2006 som de 'seneste', fandt sted i maj måned 2006.

På den baggrund går jeg ud fra at jeg kan lægge til grund at den praksis om slet ikke at give interview om Irak-krigen som efter det oplyste blev indført i marts måned 2004, senere blev ændret således at statsministeren på ny begyndte at give interview.

Under henvisning hertil anmoder jeg om at få oplyst tidspunktet for denne praksisændring, og hvad der nærmere var baggrunden for den. I den forbindelse anmoder jeg om udlån af eventuelle notater eller andet materiale som måtte være indgået i grundlaget for beslutningen om at ændre praksis. Endvidere anmoder jeg om oplysning om datoen for statsministerens første interview om Irak-krigen efter praksisændringen samt datoen for hvornår ønsket om dette interview blev imødekommet.

Jeg er opmærksom på at der også i den periode hvor statsministeren ikke gav inter-

view om Irak-krigen var kontakt til pressen f.eks. i form af pressemøder. Mit spørgsmål om praksisændringen vedrører genoptagelsen af de interviews og lignende samtaler som statsministeriet i udtalelsen af 4. april 2006 oplyste ikke havde fundet sted efter marts måned 2004.

Den 26. september 2006 afsluttede jeg min behandling af Bo Elkjærs klage af 5. februar 2006. Forinden havde jeg den 4. maj 2006 sendt Bo Elkjærs e-mail af 18. april 2006 til Statsministeriet til orientering og med henblik på ministeriets eventuelle bemærkninger (mit j.nr. 2006-446-450).

På den baggrund anmoder jeg om at få oplyst hvorfor ministeriet undlod at underrette mig om praksisændringen forud for min afsluttende behandling af Bo Elkjærs klage af 5. februar 2006.

Jeg har forstået på Statsministeriets udtalelse af 14. november 2006 at ministeriet ikke har fastlagt særlige minimumskrav som skal være opfyldt for at statsministeren vil give interviews. Jeg beder om at få oplyst om det betyder at Bo Elkjær har haft mulighed for at få et interview med statsministeren efter at ministeren har genoptaget interviewene om Irak-krigen, og hvorfor Statsministeriet i givet fald ikke har kontaktet Bo Elkjær herom? Hvis Bo Elkjær fortsat ikke kan få et interview med statsministeren, beder jeg om at få oplyst begrundelsen herfor.”

Statsministeriet svarede den 24. januar 2007 således:

”1. Statsministeriet har aldrig som begrundelse for at afslå Bo Elkjærs anmodninger om interviews med statsministeren anført, at ministeriet havde indført en praksis om ikke at give interviews om Irak-krigen, eller på anden måde henvist til, at en sådan praksis skulle eksistere. Når ministeriet i sin udtalelse af 4. april 2006 anfører, at statsministeren alene i yderst begrænset omfang har givet interviews om Irak-krigen, og at disse interviews alle har fundet sted før marts måned 2004, er der tale om en faktisk oplysning, som alene tjener det formål at tilbagevise Bo Elkjærs påstand om, at statsministeren ’gentagne gange har deltaget i interviews vedrørende Irak-krigen med en lang række medier’, og at der derfor ifølge Bo Elkjær var tale om en ’blacklisting’.

Som Statsministeriet gentagne gange har gjort gældende (jf. ministeriets skrivelse af 25. januar 2006 til Bo Elkjær og skrivelser af 4. april 2006 og 14. november 2006 til Folketingets Ombudsmand), må der i overensstemmelse med det i betænkning nr. 1443 om embedsmænds rådgivning og bistand til regeringen og dens ministre anførte antages at være overladt statsministeren og Statsministeriet et meget vidt skøn med hensyn til, hvilke interviews man ønsker at deltage i. Som anført i betænkningen må der således være en meget betydelig frihed med hensyn til, hvorvidt en anmodning om deltagelse i et interview bør imødekommes. Ligeledes må en minister ved stillingtagen til, om vedkommende vil deltage i et interview med en bestemt journalist, være berettiget til bl.a. at lægge vægt på, om ministeren gennem sit personlige kendskab har et særligt tillids- eller fortrolighedsforhold til journalisten, jf. betænkning

1443/2004, s. 246.

Således har det stedse været og er fortsat Statsministeriets opfattelse, at der ikke består en forpligtelse for statsministeren til at imødekomme anmodninger om interviews – uanset hvem der anmoder, og uanset hvor mange anmodninger den pågældende fremsætter. Statsministeriet har i denne forbindelse noteret sig, at ombudsmanden i sin udtalelse af 26. september 2006 bl.a. anfører, at hverken offentlighedsloven eller lovgivningen i øvrigt pålægger myndigheder at deltage i interviews om forskellige emner, og der er overladt myndighederne en forholdsvis fri vurdering ved afgørelsen af, om de ønsker at deltage i et konkret interview.

2. Som anført ovenfor er det på intet tidspunkt blevet besluttet at indføre en praksis i Statsministeriet om, at der ikke skulle give interviews om Irak-krigen; lige så lidt er der truffet beslutning om, at en sådan praksis skulle ophøre. Der er tale om, at Statsministeriet og statsministeren fra marts 2004 til august 2006 har prioriteret andre emner ved stillingtagen til den omfattende mængde af forespørgsler om interviews, som løbende modtages, og derfor ikke har givet egentlige interviews om Irak-krigen i den pågældende periode. Med hensyn til reportager fra statsministerens besøg i Irak henvises til det i Statsministeriets udtalelse af 14. november 2006 anførte.

Med hensyn til det interview, som blev bragt i magasinet Fokus den 17. august 2006, kan følgende oplyses: Statsministeriets pressechef modtog primo uge 31 i 2006 en telefonisk anmodning om et bredt interview med statsministeren. Den 4. august 2006 rykkede Fokus for et svar. Umiddelbart herefter – og efter forelæggelse for statsministeren – blev Fokus orienteret om, at statsministeren havde accepteret at deltage i et interview. Interviewet blev gennemført den 9. august 2006. Som det fremgår af vedlagte kopi, omhandlede interviewet bl.a. diverse velfærdsemner, spørgsmålet om skattelettelse, situationen i Irak, integration samt forholdet til Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre.

Hverken statsministerens besøg i Irak i maj 2006 eller interviewet i august 2006 til magasinet Fokus havde efter Statsministeriets opfattelse betydning for den over for ombudsmanden anførte retsopfattelse, jf. ovenfor under pkt. 1, og således eksempelvis skulle føre til, at der derefter skulle opstå en forpligtelse til at imødekomme Bo Elkjærs anmodninger om interviews. Følgelig indgik det ikke i ministeriets overvejelser at orientere ombudsmanden herom; hverken den 1. juni 2006 – hvor ministeriet telefonisk underrettede ombudsmanden om, at Bo Elkjærs e-mail af 18. april 2006 ikke gav ministeriet anledning til yderligere bemærkninger, og at ministeriet kunne henholde sig til sin udtalelse af 4. april 2006 – eller på et senere tidspunkt.

3. Bo Elkjær fremsender fortsat anmodninger om interviews med statsministeren, som løbende vurderes i Statsministeriet. Ministeriet har senest ved skrivelser af 27. november 2006 og 12. januar 2007 oplyst Bo Elkjær om, at man fortsat kan henholde sig til, at statsministeren ikke har yderligere at føje til den række af besvarelser, som ministeren har givet i Folketinget og til offentligheden, og som Bo Elkjær i forvejen er bekendt med, samt at ministeriet efter en konkret vurdering har besluttet, at anmodningerne om interviews ikke kan imødekommes.

Som anført ovenfor er det Statsministeriets opfattelse, at der ikke består en forpligtelse for statsministeren til at imødekomme anmodninger om interviews. Der tilkommer således statsministeren og Statsministeriet et meget vidt skøn med hensyn til, hvilke interviews man ønsker at deltage i. Statsministeriet forbeholder sig således retten til ud fra en konkret vurdering at træffe beslutning om, hvorvidt konkrete anmodninger om interviews bør imødekommes. Det forhold, at en journalist fremsætter gentagne anmodninger, fører efter ministeriets opfattelse ikke til, at der dermed skabes et retskrav på imødekommelse. I givet fald kunne enhver journalist gennemtvinge et interview med statsministeren ved blot at genfremsende sine anmodninger tilstrækkeligt længe.

Til illustration kan oplyses, at Statsministeriet i 2006 – udover anmodninger fra Bo Elkjær – modtog 125 skriftlige anmodninger om interviews med statsministeren; hertil kommer et stort antal mundtlige forespørgsler om interviews, kommentarer m.v.

4. Med hensyn til de af Bo Elkjærs synspunkter i e-mail af 4. december 2006, som relaterer sig til den konkrete klage over afslag på anmodninger om interviews, kan Statsministeriet i det hele henholde sig til dels det ovenanførte, dels ministeriets tidligere udtalelser og afgørelser i sagen.”

De har ikke haft yderligere bemærkninger til sagen.

Ombudsmandens udtalelse

1. Hvornår gav statsministeren interview om Irak?

Ifølge Statsministeriets oplysninger i udtalelsen til mig af 14. november 2006 besøgte statsministeren Irak i januar/februar 2004, i marts 2005 og i maj 2006. I forbindelse med disse besøg var han ledsaget af journalister ”typisk fra DR og/eller TV2 samt fra Ritzaus Bureau med henblik på rapportering til brug for den skrevne presse”.

Jeg har overvejet betydningen i forhold til denne sag af at journalister i forbindelse med besøgene havde adgang til at stille spørgsmål til statsministeren.

Jeg har dog i overensstemmelse med statsministeriets udtalelser lagt til grund at der ikke i forbindelse med besøgene var tale om solointerview som kan sammenlignes med den form for solointerview som De har anmodet om. Jeg har således lagt til grund at det første egentlige interview om Irak-krigen efter marts 2004 blev givet af statsministeren i august 2006 da han blev interviewet til tidsskriftet FOCUS.

2. Afslag på interview før august 2006

I min udtalelse af 26. september 2006 skrev jeg at en række af Deres interviewfore-

spørgsler og Statsministeriets reaktion på disse lå længere tilbage end et år fra det tidspunkt hvor De rettede henvendelse til mig, og at Deres klage derfor var forældet i forhold til ombudsmandsloven for så vidt angik disse. Jeg tog derfor kun stilling til de af Statsministeriets afgørelser der var truffet efter den 28. november 2004.

Jeg fandt ikke anledning til at kritisere statsministerens afvisning af at deltage i et interview med Dem om Irak-krigen. Jeg lagde i den forbindelse vægt på at der er overladt myndighederne en forholdsvis fri vurdering ved afgørelsen af om de ønsker at deltage i et konkret interview. Ud fra de oplysninger som Statsministeriet have givet om at ministeriet modtog et stort antal interviewforespørgsler, men at statsministeren ikke havde deltaget i interview om Irak-krigen siden marts 2004, mente jeg ikke at afgørelsen om ikke at give Dem interview, var udtryk for en forskelsbehandling der ikke var sagligt begrundet.

I sin udtalelse af 14. november 2006 har Statsministeriet anført at de "minimumskrav" der blev nævnt i pressechef Michael Ulvemans e-mail af 14. august 2006 til journalisthøjskolen, om at "statsministeren kan forvente en fair, tilstræbt objektiv og professionel tilgang, når han bruger tid på at give et solointerview", alene skal ses som en "sproglig lidt forenklet" udlægning af at der er overladt ministeren og ministeriet et meget vidt skøn med hensyn til hvilke interview man ønsker at deltage i. Formuleringen skal ikke tages som udtryk for at der er fastlagt særlige krav som skal opfyldes i forbindelse med statsministerens stillingtagen til deltagelse i konkrete interview.

På den baggrund mener jeg fortsat ikke at jeg har grundlag for at kritisere statsministerens afvisning af at deltage i interview med Dem i den periode hvor statsministeren generelt set afviste at deltage i interview om Irak-krigen, dvs. indtil august 2006, jf. nærmere nedenfor.

3. Praksisændring? Betydningen heraf

a. Praksisændring?

Som nævnt må jeg lægge til grund at statsministeren i perioden fra marts 2004 til august 2006 ikke gav egentlige interview om Irak-krigen. Den 17. august 2006 blev bragt et interview med statsministeren i tidsskriftet FOCUS om bl.a. situationen i Irak. Ifølge Statsministeriets udtalelse af 24. januar 2007 blev beslutningen om at statsministeren skulle deltage i interviewet truffet umiddelbart efter den 4. august 2006, og selve interviewet fandt sted den 9. august 2006.

Statsministeriet har fremhævet at ministeriet aldrig har besluttet at indføre en praksis om at der ikke skulle gives interview om Irak-krigen, lige så lidt har ministeriet truffet beslutning om at en sådan praksis skulle ophøre. Der var tale om at Statsministeriet og statsministeren fra marts 2004 til august 2006 prioriterede andre emner ved stillingta-

gen til den omfattende mængde af forespørgsler om interview som løbende blev modtaget, og der blev derfor ikke givet egentlige interview om Irak-krigen i den pågældende periode.

Administrativ praksis er en række af enkeltafgørelser hvoraf man kan udlede den regel som enkeltafgørelserne anses for udslag af. Se bl.a., Jens Garde og Jørgen Mathiassen m.fl., Forvaltningsret, Almindelige Emner, 4. udgave (2004), side 141 f.

Selv om Statsministeriet ikke *besluttede* at indføre en praksis om ikke at give interview om Irak-krigen, er det min opfattelse at der ikke desto mindre i realiteten blev indført en sådan praksis, og at denne blev brudt da statsministeren besluttede at deltage i interviewet i tidsskriftet FOCUS.

b. Orientering af ombudsmanden

Jeg er enig med Statsministeriet i at det forhold at statsministeren, efter den periode som Deres klage omhandler, og efter Statsministeriets udtalelse til mig af 4. april 2006, måtte have deltaget i interview vedrørende situationen i Irak, ikke kan udlægges som støtte for påstanden om at ministeriet har afgivet ukorrekte oplysninger i den pågældende udtalelse. Derimod er jeg ikke enig med ministeriet i at dette forhold er uden relevans for klagen.

Temaet i min høring til Statsministeriet af 13. februar 2006 var om statsministerens afvisning af at give et interview til Dem i forbindelse med Deres løbende anmodninger, udgjorde en usaglig forskelsbehandling i forhold til andre medier. Ministeriet argumenterede i sin udtalelse af 4. april 2006 for at dette ikke var tilfældet og henviste i den forbindelse bl.a. til at statsministeren alene i yderst begrænset omfang havde givet interview om Irak-krigen, og at disse interview alle havde fundet sted før marts måned 2004. På tidspunktet for ministeriets praksisændring havde jeg endnu ikke afgivet min endelige udtalelse i sagen.

På den baggrund mener jeg at det havde været ønskeligt at Statsministeriet havde orienteret mig om at statsministeren i august 2006 medvirkede i et interview om bl.a. Irak-krigen. Jeg har gjort Statsministeriet bekendt med min opfattelse.

c. Forpligtelse til at tilbyde Dem et interview?

I mit brev af 13. december 2006 til Statsministeriet bad jeg ministeriet oplyse om det forhold at Statsministeriet havde ændret praksis, og statsministeren havde givet interview om Irak-krigen, betød at De nu havde mulighed for også at få et interview. Hvis De fortsat ikke kunne få et interview, bad jeg om at få oplyst begrundelsen herfor. Statsministeriet anførte hertil i sin udtalelse af 24. januar 2007 at bl.a. interviewet i august 2006 efter ministeriets opfattelse ikke førte til at der skulle opstå en forpligtelse til

at imødekomme Deres anmodninger om interview. Statsministeriet oplyste at ministeriet også efter interviewet i august 2006 havde foretaget en konkret vurdering af Deres fortsatte interviewanmodninger, og at ministeriet havde besluttet at anmodningerne ikke kunne imødekommes. Ministeriet henviste igen til den forholdsvis frie vurdering som en myndighed har med hensyn til om den vil deltage i interview. Det forhold at en journalist fremsætter gentagne anmodninger, fører efter ministeriets opfattelse ikke til at der dermed skabes et retskrav på imødekommelse.

Jeg er enig med Statsministeriet i at det forhold at statsministeren i august 2006 medvirkede i et interview i tidsskriftet FOCUS om bl.a. Irak-krigen, og det forhold at De fremsatte mange interviewanmodninger, ikke i sig selv kan føre til at der består en forpligtelse for Statsministeriet til at imødekomme Deres anmodninger om interview.

Statsministeriet er ved den forholdsvis frie vurdering der er overladt myndighederne ved beslutningen af om de ønsker at deltage i et konkret interview, undergivet de almindelige forvaltningsretlige krav om lighed og saglighed. Disse krav indebærer bl.a. at vedkommende myndighed efter omstændighederne er forpligtet til konkret at redegøre for de grunde som den måtte have til at sammenlignelige sager har fået et forskelligt udfald.

Jeg har ikke tidligere taget stilling til – og mener heller ikke at jeg nu har anledning til at tage endelig stilling til – spørgsmålet om hvorvidt en myndigheds afslag på at give interview er en afgørelse i forvaltningslovens forstand.

En forpligtelse til at redegøre for grunde til forskelsbehandling kan dog uafhængig heraf f.eks. blive aktualiseret under en ombudsmandssag. Jeg henviser i den forbindelse til ombudsmandslovens § 21, stk. 2, hvorefter ombudsmanden kan afkræve myndigheder skriftlige udtalelser. Oplysning om en myndigheds konkrete grunde til forskelsbehandling er naturligvis en forudsætning for at ombudsmanden (eller andre) kan foretage en bedømmelse af sagligheden heraf.

I den foreliggende sag forelå der i sagens natur ikke forskelsbehandling så længe Statsministeriet afviste samtlige anmodninger om interview med statsministeren. Alle anmodninger blev afslået, og alle sager fik således samme udfald – afslag.

Efter Deres oplysninger om at statsministeren på ny var begyndt at give interview, og efter at Statsministeriet i sin udtalelse af 14. november 2006 bekræftede dette, fremgik det ikke af sagen hvad der var den konkrete grund til at De ikke kunne få et interview. Det forekom mig umiddelbart påfaldende i lyset af at statsministeren havde givet interview om bl.a. Irak-krigen til et andet medie, og hvor spørgsmålene til dels var sammenfaldende med dem som De gerne ville stille under et interview.

Dette var baggrunden for at jeg i mit brev af 13. december 2006 udtrykkeligt anmodede

Statsministeriet om at svare på hvad begrundelsen var hvis De fortsat ikke kunne få et interview med statsministeren.

Jeg har nøje læst Statsministeriets svar i brevet af 24. januar 2007. Resultatet heraf er at jeg må konstatere at Statsministeriet heller ikke heri har redegjort for hvad der konkret er grunden til at De stadig ikke kan få et interview med statsministeren. Svaret indeholder alene generelle betragtninger, f.eks. betragtningen om at der er overladt myndigheden et meget vidt skøn, og at anmodninger om interview afgøres efter en konkret vurdering.

Jeg må herefter lægge til grund at Statsministeriet ikke har dokumenteret nogen konkret grund – endsige en saglig grund - til at De ikke kan få et interview.

Som følge heraf har jeg samtidig hermed henstillet til Statsministeriet at ministeriet genoptager sagen med henblik på at De nu får tilbudt et interview med statsministeren, eller at ministeriet i tilfælde af fortsat afslag konkret redegør for de grunde som ministeriet har lagt vægt på.

Jeg beder Dem afvente Statsministeriets nye afgørelse i sagen før De tager stilling til om der er grundlag for at henvende Dem til mig på ny.

Jeg foretager mig herefter ikke mere i anledning af Deres henvendelse. Deres bilag vedlægges.

Med venlig hilsen

Hans Gammeltoft-Hansen

Kopi til:

Statsministeriet

Foreløbig redegørelse vedrørende Bo Elkjærs klage over Udenrigsministeriets afvisning af interview

Jeg har nu gennemgået sagen.

Jeg mener ikke at der i det materiale som Udenrigsministeriet har henvist til, er belæg for Udenrigsministeriets konkrete frygt for at Bo Elkjær ikke vil gengive udenrigsministeren loyalt. Det er derfor min foreløbige opfattelse at ministeriet ikke kunne lægge vægt på en sådan risiko i forbindelse med afgørelsen af om udenrigsministeren skulle medvirke i et interview med Bo Elkjær.

Det er også min foreløbige opfattelse at Udenrigsministeriet ikke i forbindelse med vurderingen af om Bo Elkjær kunne få et interview med udenrigsministeren, kunne lægge vægt på at Bo Elkjær eventuelt vil bruge et interview med ministeren som anledning til yderligere negativ og kritisk offentlig omtale af regeringens og ministerens håndtering af sagen. Det forhold at Bo Elkjær havde en kritisk holdning til myndigheden, kunne ikke i sig selv udgøre et lovligt hensyn.

Jeg er på den baggrund indstillet på at henstille til Udenrigsministeriet at genoptage behandlingen af Bo Elkjærs anmodning om en interviewaftale med udenrigsministeren om Irak-krigen og tage stilling til anmodningen uden at inddrage formodningen om risiko for at ministerens synspunkter ikke ville blive gengivet loyalt, og hensynet til at Bo Elkjær eventuelt vil bruge et interview med ministeren som anledning til yderligere negativ og kritisk offentlig omtale af regeringens og ministerens håndtering af sagen.

Jeg har dog fundet det mest korrekt at fremsætte mine opfattelser i foreløbig form således at Udenrigsministeriet kan få lejlighed til at komme med sin bemærkning til det jeg har anført, inden jeg afgiver min endelige udtalelse.

1. Sagsfremstilling

Den 30. november 2005 sendte Bo Elkjær en klage til mig over udenrigsministerens afvisning af at deltage i et interview med ham om Irak-krigen. Klagen havde bl.a. følgende indhold:

"Ekstra Bladet har nu, gennem mere end to år, anmodet udenrigsminister Per Stig Møller om en interview-aftale vedrørende regeringens begrundelse for at gå i krig. Udenrigsminister Per Stig Møller henviste selv i første omgang til, at Ekstra Bladet skulle 'få en aftale' – men har siden systematisk holdt avisen hen med uforpligtende løfter, blanke afvisninger og tavshed.

Udenrigsminister Per Stig Møller har ved gentagne lejligheder deltaget i interview vedrørende Irak-krigen og regeringens begrundelse for at deltage i krigen i et bredt udvalg af elektroniske og trykte medier. Der er således ikke tale om, at udenrigsministeren generelt ikke ønsker at give offentligheden oplysninger om denne krigsbegrundelse – det er, så vidt jeg er orienteret – alene Ekstra Bladet, udenrigsministeren fravælger.

Ud over det rent principielle demokratiske problem – at journalistik på dette væsentlige område forsøges tiet ihjel – mener jeg, at udenrigsministerens adfærd er en klar overtrædelse af lov om offentlighed i forvaltningen. Det er min vurdering af det lovfæstede offentlighedsprincip, at den forvaltningsretlige lighedsgrundsætning også gælder på dette område, og at udenrigsministeren ikke frit, og ud fra egne, subjektive vurderinger, har adgang til at selekttere hvilke medier, han vil udtale sig til – og hvilke medier, han nægter at udtale sig til. Jeg skal her henvise til ombudsmandens afgørelse j.nr. 2003-0322-401.

Jeg beklager, at det skal komme så vidt, at det er nødvendigt at klage til ombudsmanden for at få landets regering i tale i en sag af så væsentligt omfang og af så stor folkelig interesse, som beslutningen om at gå i krig må siges at være. Det er et journalistisk grundprincip at høre alle parter i den sag der dækkes – og dette har i denne sag vist sig, at være forbundet med uoverstigelige vanskeligheder.”

Ved brev af 14. december 2005 videresendte jeg Bo Elkjærs klage til Udenrigsministeriet med henblik på at ministeriet kunne få mulighed for at besvare klagen.

Udenrigsministeriet besvarede Bo Elkjærs klage i brev af 18. januar 2006. Brevet havde følgende indhold:

”Udenrigsministeriet har fra Folketingets Ombudsmand modtaget Deres klage over udenrigsministerens håndtering af interviewforespørgsler fra Dem. Ombudsmanden anmoder i sin skrivelse om, at Udenrigsministeriet tager stilling til Deres klage. På den baggrund kan følgende oplyses:

Udenrigsministeren modtager dagligt talrige forespørgsler fra indenlandske såvel som udenlandske medier, der ønsker at arrangere interview med udenrigsministeren. Hver enkel forespørgsel vurderes konkret i forhold til en flerhed af faktorer, herunder særligt om budskabet i historien vurderes at blive formidlet effektivt, om forespørgslen er aktuel og har ministerens interesse og om ministerens kalender tillader gennemførelse af det pågældende interview. Herefter afgøres det, om forespørgslen kan imødekommes eller ej.

Hver enkel af Deres interviewforespørgsler er ligeledes blevet vurderet konkret i forhold til ovenstående faktorer.

For en god ordens skyld bemærkes, at hverken den almindelige forvaltningsretlige lighedsgrundsætning, princippet om offentlighed i forvaltningen eller andre retsregler og -principper efter Udenrigsministeriets opfattelse indebærer en pligt for udenrigsministeren til at imødekomme interviewforespørgsler. Endvidere bemærkes, at offentligheden, herunder journalister, i de tilfælde hvor udenrigsministeren vælger ikke at give interview, fortsat kan modtage oplysninger i medfør af de forvaltningsretlige regler om aktindsigt."

Ved e-mail af 2. februar 2006 klagede Bo Elkjær på ny til mig. E-mailen havde bl.a. følgende indhold:

"Jeg kan lige så godt med det samme meddele, at jeg ønsker at klage over indholdet af Udenrigsministeriets brev. Helt banalt mener jeg, at Udenrigsministeriet i brevet giver mig – og dermed Folketingets Ombudsmand – et falsk billede af beslutningsprocessen omkring mine utallige forespørgsler.

Sagen er, at udenrigsminister Per Stig Møller har afgjort en gang for alle, at han ikke ønsker at deltage i et interview med undertegnede som journalist på Ekstra Bladet. Dette er almindelig viden, som også refereres i baggrundssamtaler med ansatte i Udenrigsministeriet.

Det er derfor nok muligt, at det er sandt, at samtlige mine forespørgsler er blevet vurderet konkret i forhold til det udvalg af faktorer, Udenrigsministeriet refererer. Men disse vurderinger har ikke haft den fjerneste indflydelse på de konkrete afgørelser af, om forespørgslerne kan imødekommes eller ej. Der er derfor alene tale om røgslør og staffage, når ministeriet omtaler vurderingerne af denne flerhed af faktorer.

Man kan også sige det kortere: Både jeg og Folketingets Ombudsmand bliver forsøgt holdt for nar, når formentlig fuldstændigt korrekte, men lige så fuldstændigt irrelevante oplysninger fremhæves, samtidig med at den reelle beslutningsproces ikke omtales med et ord i Udenrigsministeriets svar.

Derfor, på grund af disse falske og vildledende oplysninger, klager jeg nu over Udenrigsministeriets brev.

Jeg ønsker ikke at spille hverken udenrigsminister Per Stig Møllers eller ombudsmandsinstitutionens tid med uvæsentligheder. Men sagen er, at Irak-diskussionen er af så dramatisk væsentlighed for demokratiets funktioner, at det er nødvendigt at gennemføre det pågældende interview med udenrigsministeren. Forsøget på at undgå interviewet kan kun betragtes som et forsøg på at afspore og forhindre en nødvendig og væsentlig, samfundsmæssig, demokratisk og juridisk debat.

Det er korrekt, at Udenrigsministeriet henviser til lov om offentlighed i forvaltningen vedrørende mulighed for aktindsigt. Men der er væsentlige spørgsmål, der

ikke kan afklares ad denne vej, men kun via direkte dialog med beslutningstagerne, herunder udenrigsminister Per Stig Møller.

Et eksempel af mange sådanne spørgsmål er at få afklaret hvorfor og på hvilken baggrund, udenrigsminister Per Stig Møller i sin tale til Folketinget den 21. marts 2003 klokken ca. 18.45 valgte at undlade at give Folketinget den for beslutningen om at deltage i den militære aktion til afvæbning af Irak uhyre centrale oplysning, at regeringen var nået til den entydige konklusion, at Irak ikke havde noget aktivt atomvåbenprogram, endsige noget atomprogram overhovedet.

Konklusionen fremgik af det talepapir, udenrigsminister Per Stig Møller havde i hånden da han stod på Folketingets talerstol. At han udelod konklusionen i sin tale fremgår af udskrifterne fra Folketingets debat. Der er ingen aktindsigter i verden, der kan afklare, hvorfor udenrigsminister Per Stig Møller tilbageholdt oplysningen. Det kan kun han selv.

...

Med de papirer, der er udleveret i aktindsigter er der ingen tvivl om, at udenrigsminister Per Stig Møller har forbrudt sig mod lov om ministres ansvar. Det vi ikke ved er hvorfor han gjorde det. Det er dét spørgsmål jeg forsøger at få lov til at stille og det spørgsmål, udenrigsminister Per Stig Møller har besluttet, at han ikke vil besvare."

I brev af 15. februar 2006 til Udenrigsministeriet bad jeg ministeriet om en udtalelse i anledning af klagen samt udlån af sagens akter. Jeg bad i den forbindelse bl.a. ministeriet kommentere Bo Elkjærs bemærkning om at udenrigsministeren en gang for alle har afgjort at ministeren ikke vil deltage i et interview med ham.

I brev af 27. marts 2006 modtog jeg Udenrigsministeriets udtalelse. Af udtalelsen fremgår bl.a. følgende:

"De forvaltningsretlige regler om interview

Det fremgik af Udenrigsministeriets brev til Bo Elkjær af 18. januar 2006, 'at hverken den almindelige forvaltningsretlige lighedsgrundsætning, princippet om offentlighed i forvaltningen eller andre retsregler og -principper efter Udenrigsministeriets opfattelse indebærer en pligt for udenrigsministeren til at i mødekomme interviewforespørgsler'.

Der er således efter Udenrigsministeriets opfattelse ikke en retlig pligt for ministre til at imødekomme anmodninger om at deltage i interview.

Tværtimod må det antages, at ministre, herunder udenrigsministeren, har en betydelig skønsfrihed med hensyn til hvilke interview, de ønsker at deltage i. Der henvises særligt til betænkning nr. 1443/2004, s. 246, hvor det fremgår, at

'der må antages at være overladt ministeren og ministeriet et meget vidt skøn med hensyn til, hvilke interview man ønsker at deltage i. Det vil sige, at der må være en meget betydelig frihed med hensyn til, hvorvidt en anmodning om deltagelse i et interview bør imødekommes.

Ved stillingtagen til, om en minister vil deltage i et interview med en bestemt journalist, må ministeren i den forbindelse også være berettiget til bl.a. at lægge vægt på, om ministeren gennem sit personlige kendskab har et særligt tillids- og fortrolighedsforhold til journalisten'.

Behandlingen af Bo Elkjærs henvendelser om interview

Det fremgår af Bo Elkjærs klage til Dem, at 'udenrigsminister Per Stig Møller har afgjort en gang for alle, at han ikke ønsker at deltage i et interview med [ham]'.

Det er ikke korrekt. Hver enkel af Bo Elkjærs anmodninger om interview med udenrigsministeren vurderes konkret. Som beskrevet i Udenrigsministeriets brev til Bo Elkjær af 18. januar 2006 foretages denne vurdering 'i forhold til en flerhed af faktorer, herunder særligt om budskabet i historien vurderes at blive formidlet effektivt, om forespørgslen er aktuel og har ministerens interesse og om ministerens kalender tillader gennemførelse af det pågældende interview'.

Vurderingen af hvorvidt en anmodning om interview skal imødekommes foretages typisk efter drøftelser mellem Udenrigsministeren og centrale embedsmænd i Udenrigsministeriet. Størsteparten af disse overvejelser foregår mundtligt.

Bo Elkjær har indtil videre udelukkende anmodet udenrigsministeren om interview om forskellige spørgsmål, der relaterer sig til den militære intervention i Irak i 2003 og den efterfølgende udvikling. Det har i den forbindelse været vurderingen, at disse emner er blevet belyst i en sådan grad, at det er svært at tilføje nyt af substantiel karakter i et interview. Anmodningerne er derfor – særligt under henvisning til forespørgslenes aktualitet – ikke blevet imødekommet.

I den forbindelse kan det oplyses, at en søgning i Infomedia viser, at udenrigsministeren siden den 1. marts 2003 alene til danske medier har givet 14 interview om den militære intervention i Irak og den efterfølgende udvikling. De pågældende interview er ifølge Infomedia fordelt mellem alle de større danske aviser, således at Politiken har fået 5 interview, Berlingske Tidende har fået 3, Information har fået 2 og Jyllands Posten, Weekendavisen, Jyske Vestkysten og Ekstra Bladet har alle fået 1.

Det skal endvidere fremhæves, at Bo Elkjærs anmodninger om interview tyder på en subjektiv forhåndsopfattelse af de spørgsmål, han ønsker at drøfte med udenrigsministeren. Det har derfor indtil videre været vurderingen, at

udenrigsministeren ikke kan have tillid til, at hans udtalelser i forbindelse med et eventuelt interview vil blive gengivet loyalt i en efterfølgende artikel.

Sammenfattende kan det derfor konkluderes, at alle Bo Elkjærs anmodninger om interview med udenrigsministeren er blevet vurderet i overensstemmelse med forvaltningsretlige krav. Henset til anmodningernes emne såvel som tonen i anmodningerne har det imidlertid indtil videre været vurderingen, at anmodningerne om interview ikke burde imødekommes.”

Efter at have modtaget ministeriets udtalelse bad jeg i brev af 5. april 2006 om at modtage Bo Elkjærs eventuelle bemærkninger til udtalelsen. Ved e-mail af 19. april 2006 fremkom han bl.a. med følgende bemærkninger:

”Udenrigsministeriet henviser til betænkning 1443/2004 i forhold til to aspekter. Dels spørgsmålet om, hvorvidt udenrigsministeren er forvaltningsretligt forpligtet til at deltage i et interview, dels spørgsmålet om ’tillids- og fortrolighedsforhold til journalisten’, jf. 1443/2004, side 246.

Jeg har løbende, siden sommeren 2003 bedt om interview med udenrigsminister Per Stig Møller vedrørende Irak-krigen. Medio juni 2003 tilbød udenrigsminister Per Stig Møller personligt, at jeg skulle rette henvendelse til ministeriet og ’få en aftale’ om et sådant interview. At Udenrigsministeriet nu, snart tre år efter, og efter utallige sådanne henvendelser om denne lovede interviewaftale, henviser til betænkning 1443/2004 udgør efter min opfattelse et misbrug af denne betænkning, der i sagens natur ikke giver en minister carte blanche til systematisk, vedholdende og konsekvent at fravælge enkeltjournalister. Den systematiske black-listning, der foregår er ikke autoriseret i betænkning 1443/2004, hverken på side 246 eller andre steder i betænkningen.

Det er ikke korrekt, når Udenrigsministeriet skriver, at jeg udelukkende har spurgt om interview vedrørende Irak-krigen. Jeg har bl.a. også henvendt mig vedrørende situationen i Afghanistan og vedrørende den tilspidsede situation omkring Irans atomprogrammer og den danske udenrigspolitik vedrørende samme. Også disse henvendelser er blevet ignoreret.

Jeg finder det i øvrigt decideret uforskammet af Udenrigsministeriet, at man i brevet til Folketingets Ombudsmand fuldstændig uden dokumentation beklikker min faglige integritet som det sker med ordene, at ’det har derfor indtil videre været vurderingen, at udenrigsministeren ikke kan have tillid til, at hans udtalelser i forbindelse med et eventuelt interview vil blive gengivet loyalt i en efterfølgende artikel.’

Det ville klæde Udenrigsministeriet at underbygge denne fuldstændigt ubegrundede faglige tilsvining ved at vedlægge et minimum af dokumentation for, at en udtalelse fra udenrigsministeren – eller et hvilket som helst andet medlem af regeringen eller statsapparatet – er blevet fejlciteret, manipuleret eller på anden

måde gengivet illoyalt over for det fremsagte, i forbindelse med min dækning siden 2002 af situationen omkring Irak og den militære aktion til afvæbning af landet.

At Udenrigsministeriet nu udtrykker frygt for, at ministeren vil blive fejlciteret er ikke alene uforskammet. Det er også en 180 graders vending i forhold til regeringens egne udmeldinger siden 2003.

Jeg skylder at sige, at udover, at Ekstra Bladets artikler om Irak-krigen har medført adskillige spørgsmål til regeringen, både i form af forespørgselsdebat og § 20-spørgsmål, så er også spørgsmålet om korrektheden af citater flere gange blevet rejst i Folketinget over for regeringen.

For det første har regeringen ikke i et eneste af de mange spørgsmål afvist substansen i Ekstra Bladets artikler.

For det andet har regeringen ikke, bl.a. direkte adspurgt i spørgsmålene S1565 (11. januar 2005), S901 (26. november 2004) og under folketingsdebatten den 24. marts 2004, antydnet, anerkendt eller tilkendegivet, at der på nogen måde skulle have fundet fordrejninger eller fejlцитering sted.

Udenrigsministeriets frygt for illoyal gengivelse af citater er i øvrigt en grel udstilling af sagens substans. Det, som jeg gentagne gange har gjort opmærksom på, at jeg vil tale med udenrigsminister Per Stig Møller om, er netop regeringens, ministerens og ministeriets fordrejning af fakta, tilbageholdelse af fakta og decideret vildledende fremstilling af oplysninger, som det er sket over for Folketinget, både før og under Irak-krigen og den efterfølgende besættelse, som det er sket over for medierne – herunder Ekstra Bladet – og som det er sket over for privatpersoner, der har kontaktet ministeriet for oplysninger om krigen.

Det er veldokumenteret. Det er for eksempel mur- og nagelfast dokumenteret, at udenrigsminister Per Stig Møller tilbageholdt den oplysning for Folketinget, kort før afstemningen om krigsdeltagelsen, at regeringen havde konkluderet, at Irak ikke på nogen måde udgjorde en atomtrussel.

Det er mur- og nagelfast dokumenteret, at udenrigsminister Per Stig Møller i et brev til avisen Information kolporterede manipulerende oplysninger om Iraks forsøg på import af uran, en påstand, som regeringen var vidende om byggede på forfalskede dokumenter.

Det er mur- og nagelfast dokumenteret, at Udenrigsministeriet i et brev til skoleelever fremsendte stærkt fejlagtige og manipulerende oplysninger om Iraks påståede atomtrussel.

Det er mur- og nagelfast dokumenteret, at udenrigsminister Per Stig Møller i forbindelse med besvarelser af § 20-spørgsmål om Iraks beholdning af kampstofferne botulinum-toksin og aflatoksin manipulerede med besvarelserne og dermed skjulte, at regeringen allerede flere uger før krigen havde modtaget

dokumentation for, at disse stoffer var inaktive og dermed harmløse – hvis de overhovedet eksisterede.

Det er sådanne ting, jeg ønsker at interviewe udenrigsminister Per Stig Møller om.”

Jeg sendte en kopi af Bo Elkjærs bemærkninger til Udenrigsministeriet til orientering. Udenrigsministeriet meddelte ved brev af 17. maj 2006 at Bo Elkjærs e-mail af 19. april 2006 ikke gav ministeriet anledning til at fremkomme med bemærkninger.

I udtalelse af 31. oktober 2006 skrev jeg bl.a. følgende:

”Offentlighedsloven giver adgang til aktindsigt i dokumenter hos offentlige myndigheder. Adgangen er undergivet en række undtagelser, men det fremgår samtidig af offentlighedsloven at en forvaltningsmyndighed kan give aktindsigt i videre omfang medmindre andet følger af reglerne om tavshedspligt m.v. Princippet om meroffentlighed har fundet udtryk i offentlighedslovens § 4, stk. 1, 2. pkt. Forarbejderne til loven viser i øvrigt at meroffentlighedsprincippet bør udstrækkes særlig vidt over for repræsentanter for medierne.

Offentlighedsloven vedrører ikke interview, men det ligger i naturlig forlængelse af meroffentlighedsprincippet at eksempelvis ministre deltager i interview, afholder pressemøder m.v. Sådanne ordninger må praktiseres ligeligt over for alle dele af pressen, og der kan kun under særlige omstændigheder træffes beslutning om helt eller delvis at udelukke enkelte journalister.

I betænkning 1443 om embedsmænds rådgivning og bistand fremgår på side 246 følgende om interview:

’Efter udvalgets opfattelse må der antages at være overladt ministeren og ministeriet et meget vidt skøn med hensyn til, hvilke interview man ønsker at deltage i. Det vil sige, at der må være en meget betydelig frihed med hensyn til, hvorvidt en anmodning om deltagelse i et interview bør imødekommes.

Ved stillingtagen til om en minister vil deltage i et interview med en bestemt journalist, må ministeren i den forbindelse også være berettiget til bl.a. at kunne lægge vægt på, om ministeren gennem sit personlige kendskab har et særligt tillids- og fortrolighedsforhold til journalisten.’

Det anføres samtidig at såvel ministre som embedsmænd også ved pressebetjening er underlagt de almindelige forvaltningsmæssige krav om lighed og saglighed.

Udenrigsministeriet har som begrundelse for afvisning af et interview om Irak-krigen bl.a. henvist til ovennævnte betænkning. Udenrigsministeriet har endvidere anført at ministeriet dagligt modtager talrige forespørgsler fra indenlandske og udenlandske medier der ønsker at arrangere interview med udenrigsministeren. Hver enkel forespørgsel, herunder også forespørgslerne fra Dem, vurderes ifølge

Udenrigsministeriet konkret i forhold til en række faktorer, herunder om budskabet i historien vurderes at blive formidlet effektivt, om forespørgslen er aktuel og har ministerens interesse, om ministerens kalender tillader gennemførelse af det pågældende interview, og om ministeren har tillid til journalisten.

Offentlighedsloven indeholder som nævnt, ikke regler om interview. Loven og lovgivningen i øvrigt pålægger således ikke myndigheder at deltage i interview om forskellige emner, og der er overladt myndighederne en forholdsvis fri vurdering ved afgørelsen af om de ønsker at deltage i et konkret interview. De generelle forvaltningsretlige krav om lighed og saglighed skal imidlertid iagttages, ligesom der bl.a. skal tages hensyn til ytringsfriheden. Jeg skal i den forbindelse henvise til en sag der er omtalt i Folketingets Ombudsmands beretning for 2004, s. 452 ff.

Det forhold at der er tale om en forholdsvis fri vurdering gør at jeg normalt ikke kan gå ind i en nærmere efterprøvelse af disse vurderinger. Kun hvis der er tale om ganske særlige omstændigheder, kan jeg kritisere myndighedernes afgørelse. Det kan f.eks. være tilfældet hvis afgørelsen i forhold til andre lignende sager er udtryk for en forskelsbehandling der ikke er sagligt begrundet.

Indholdet af Udenrigsministeriets generelle 'faktorer' som ministeriet inddrager ved vurderingen af konkrete interviewforespørgsler, giver mig ikke anledning til bemærkninger.

Derimod giver ministeriets konkrete anvendelse i forhold til Deres forespørgsler anledning til nærmere overvejelser.

Ministeriet skriver således i sin udtalelse af 27. marts 2006 til mig at Deres anmodninger udelukkende har vedrørt 'forskellige spørgsmål, der relaterer sig til den militære intervention i Irak i 2003 og den efterfølgende udvikling' hvilket Udenrigsministeriet finder allerede er belyst tilstrækkeligt i pressen og derfor mangler aktualitet. Herudover anfører ministeriet at Deres 'anmodninger om interview tyder på en subjektiv forhåndsopfattelse af de spørgsmål...[De] ønsker at drøfte med udenrigsministeren', og det 'har derfor indtil videre været vurderingen, at udenrigsministeren ikke kan have tillid til, at hans udtalelser i forbindelse med et eventuelt interview vil blive gengivet loyalt i en efterfølgende artikel'. Denne vurdering er begrundet i 'anmodningernes emne såvel som tonen i anmodningerne'.

De har i Deres e-mail til mig af 19. april 2006 anført at De ikke blot har anmodet om at interviewe udenrigsministeren om Irak-krigen, men også andre emner hvor De ligeledes har fået afslag. De mener derfor at der tale om 'black-listning' og kritiserer Udenrigsministeriet for i sin udtalelse til mig af 27. marts 2006 'fuldstændig uden dokumentation [at] beklukke' Deres 'faglige integritet'.

Jeg har sendt en kopi af Deres e-mail af 19. april 2006 til Udenrigsministeriet, men ministeriet har i brev af 17. maj 2006 til mig anført at det ikke giver ministeriet 'anledning til at fremkomme med bemærkninger'.

Jeg har på den baggrund valgt at udskille spørgsmålet om Udenrigsministeriets henvisning til manglende tillid som begrundelse for afvisning af Deres forespørgsler om interview til selvstændig behandling, og jeg har i dag anmodet Udenrigsministeriet om en udtalelse i relation til dette spørgsmål, herunder den nærmere begrundelse for den manglende tillid.”

I udtalelse af 15. januar 2007 anførte Udenrigsministeriet bl.a. følgende:

”Udenrigsministeriets udtalelse vedrørende journalist Bo Elkjærs interviewanmodning

De tilkendegiver i Deres udtalelse, at der er overladt myndighederne en forholdsvis fri vurdering ved afgørelsen af, om de ønsker at deltage i et konkret interview. De henviser endvidere til, at de generelle forvaltningsretlige krav om lighed og saglighed skal iagttages af myndighederne i deres kontakt med pressen. For så vidt angår Udenrigsministeriets anvendelse af offentlighedsprincippet og lighedsgrundsætningen i forbindelse med ministeriets afgivelse af interviews i nærværende sag, henviser Udenrigsministeriet til den i ministeriets brev til Dem af 27. marts 2006 nævnte statistik fra Infomedia om antallet af afgivne interviews til diverse danske aviser. Statistikken viser, at udenrigsministeriet siden den 1. marts 2003 har afgivet en række interviews om den militære intervention i Irak til forskellige medier, herunder til Ekstra Bladet.

Der er således ikke grundlag for at stille spørgsmålstejn ved Udenrigsministeriets anvendelse af lighedsgrundsætningen i forhold til interviewanmodninger fra Ekstra Bladet, ligesom offentlighedsprincippet er iagttaget i forhold til dette emne.

For så vidt angår det af Udenrigsministeriet anførte vedrørende den manglende tillid til Bo Elkjær, henvises indledningsvis til, at det af Betænkning nr. 1443 fremgår, at:

’Efter udvalgets opfattelse må der være overlagt ministeren og ministeriet et meget vidt skøn med hensyn til, hvilke interviews man ønsker at deltage i. Det vil sige, at der må være en meget betydelig frihed med hensyn til hvorvidt en anmodning om deltagelse i et interview bør imødekommes.

Ved stillingtagen til, om en minister vil deltage i et interview med en bestemt journalist, må ministeren i den forbindelse være berettiget til bl.a. at lægge vægt på, om ministeren gennem sit personlige kendskab har et særligt tillids- og fortrolighedsforhold til journalisten.’

Det bemærkes, at det ikke i betænkningen anføres at en minister skal være i stand til at redegøre for den nærmere karakter af et sådant særligt tillids- og fortrolighedsforhold – eller manglen på samme. Efter Udenrigsministeriets opfattelse er der gode grunde til, at betænkningen ikke opstiller sådanne nærmere objektive, faktuelle kriterier og krav om nærmere begrundelse. Tillids- og fortrolighedsforhold til journalisten beror per definition på en subjektiv vurdering, som kun vanskeligt lader sig beskrive i en forvaltningsretlig ramme. Det er derfor efter Udenrigs-

ministeriets opfattelse nærliggende at antage, at begrundelseskravet ikke kan strække sig til en nærmere redegørelse for sådanne subjektive elementer.

I nærværende sag kan Udenrigsministeriet dog henvise til faktorer, der medvirker til vurderingen af, hvorvidt der eksisterer et tillids- og fortrolighedsforhold mellem udenrigsministeren og Bo Elkjær.

I relation til Bo Elkjærs fremstilling af sagen om den militære intervention i Irak og den efterfølgende udvikling skal det generelt fremhæves, at han gentagne gange i sine breve samt i artikler/kommentarer i øvrigt har givet udtryk for en subjektiv forhåndsopfattelse af de emner, han ønsker at drøfte med udenrigsministeren – til tider uden skelnen mellem gengivelse af faktiske oplysninger og Bo Elkjærs egen holdning. Til Deres orientering vedlægges udskrift af eksempler på artikler/kommentarer skrevet af Bo Elkjær.

Derudover kan bl.a. nævnes Bo Elkjærs e-mail af 19. april 2006 til Dem, hvori han anfører, at det, som han ønsker at interviewe ministeren om, er 'ministerens fordrejning af fakta, tilbageholdelse af fakta og decideret vildledende fremstilling af oplysninger, som det er sket over for Folketinget', at 'det er dokumenteret, at udenrigsminister Per Stig Møller i et brev til avisen Information kolporterede manipulerede oplysninger om Iraks forsøg på import af uran, en påstand, som regeringen var vidende om byggede på forfalskede dokumenter', samt at 'udenrigsministeren manipulerede med besvarelserne og dermed skjulte, at regeringen allerede flere uger før krigen havde modtaget dokumentation for, at stoffer var inaktive og dermed harmløse..'.

Endelig kan det nævnes, at Bo Elkjær på Ekstra Bladets hjemmeside har et banner med titlen "Bo Elkjærs Weblog". Her er bl.a. offentliggjort åbne breve, hovedsageligt vedrørende Irak-krigen fra Bo Elkjær til udenrigsministeren. Der er hyppigt (nærmest dagligt) siden august 2005 offentliggjort nye breve til ministeren. De opfordres til at se på Bo Elkjærs Weblog for at danne Dem et overblik over indholdet og karakteren heraf.

Det er fortsat Udenrigsministeriets konklusion, at ministeriets vurdering indtil ministeriets afgivelse af udtalelse den 27. marts 2006 af samtlige Bo Elkjærs interviewanmodninger, har været foretaget under iagttagelse af den flerhed af faktorer, som refereres til i Udenrigsministeriets brev til Dem af 27. marts 2006, ligesom vurderingen er i overensstemmelse med det vide skøn, som er overladt til en minister i forhold til interviewanmodninger."

I e-mail af 2. marts 2007 kom Bo Elkjær med sine bemærkninger til Udenrigsministeriets udtalelse. Han henviste til et svar han havde modtaget fra Udenrigsministeriet på en anmodning om aktindsigt i "alle Udenrigsministeriets akter, breve, mails, dokumenter, notater, med videre vedrørende fejl, mistolkninger eller misforståelse i Ekstra Bladets artikler vedrørende Irak-krigen." I svaret af 20. februar 2007 oplyste ministeriet at der ikke fandtes dokumenter der var omfattet af anmodningen. Efter Bo Elkjærs opfattelse var dette forhold relevant for

behandlingen af hans klagesager, jf. bl.a. henvisningen til manglende tillid til ham som grundlag for at afvise interviewforespørgsler.

Ombudsmandens foreløbige udtalelse

1. Er afslag på interview en afgørelse? – begrundelseskravet – information af ombudsmanden

Udenrigsministeriet har i sin udtalelse af 15. januar 2007 bl.a. anført at betænkning nr. 1443/2004 om embedsmænds rådgivning og bistand ikke kræver at en minister skal være i stand til at redegøre for den nærmere karakter af et særligt tillids- eller fortrolighedsforhold til en journalist eller manglen på samme. Tillids- eller fortrolighedsforhold til en journalist beror pr. definition på en subjektiv vurdering som kun vanskeligt lader sig beskrive i en forvaltningsretlig ramme. Det er derfor efter Udenrigsministeriets opfattelse nærliggende at antage at begrundelseskravet ikke kan strække sig til en nærmere redegørelse for sådanne subjektive elementer.

Spørgsmålet om hvorvidt en myndigheds afslag på at give et interview er en afgørelse i forvaltningslovens forstand, blev ikke berørt i min udtalelse af 31. oktober 2006 i sagen. Jeg mener heller ikke at jeg nu har anledning til endeligt at tage stilling til dette spørgsmål, og således heller ikke til hvor langt begrundelseskravet i forvaltningsloven rækker.

Under alle omstændigheder har Udenrigsministeriet dog pligt til at give ombudsmanden nærmere oplysninger om hvad ministeriet har lagt vægt på i forbindelse med vurderingen af at ministeriet ikke kunne have tillid til Bo Elkjær, jf. § 19, stk. 1 og 2, i ombudsmandsloven (lov nr. 473 af 12. juni 1996). Jeg er derfor ikke enig med ministeriet i at det ikke kan kræves at en minister skal være i stand til at redegøre for den nærmere karakter af et særligt tillids- eller fortrolighedsforhold til en journalist når der er lagt vægt på dette i en afgørelse som behandles af ombudsmanden.

Ministeriet har dog også i udtalelsen af 15. januar 2007 henvist til forskellige faktorer som har medvirket til vurderingen af hvorvidt der eksisterer et tillids- og fortrolighedsforhold mellem udenrigsministeren og Bo Elkjær, bl.a. offentliggørelsen af hans breve til udenrigsministeren på hans blog på Ekstra Bladets hjemmeside.

2. Vægt på særligt tillids- og fortrolighedsforhold til en journalist – anvendelsen af kriteriet som et "positivt" kriterium

Som jeg skrev i min udtalelse af 31. oktober 2006, indeholder offentlighedsloven ikke regler om interview. Loven og lovgivningen i øvrigt pålægger ikke myndigheder at deltage i interview om forskellige emner, og der er overladt

myndighederne en forholdsvis fri vurdering ved afgørelsen af om de ønsker at deltage i et konkret interview. Se betænkning 1443/2004, side 246.

Beslutningen beror således på et skøn. Dette skøn er undergivet de almindelige forvaltningsretlige krav om lighed og saglighed, ligesom der skal tages hensyn til ytringsfriheden. Se bl.a. den sag der er omtalt i Folketingets Ombudsmands beretning for 2004, side 452 ff.

I sit brev til Bo Elkjær af 18. januar 2006 og i udtalelsen af 27. marts 2006 til mig anførte Udenrigsministeriet at hver enkelt af Bo Elkjærs interviewanmodninger blev vurderet i forhold til en flerhed af faktorer, herunder særligt om budskabet i historien blev vurderet at blive formidlet effektivt, om forespørgslen var aktuel og havde ministerens interesse, og om ministerens kalender tillod gennemførelse af det pågældende interview.

Jeg skrev i min udtalelse af 31. oktober 2006 at indholdet af de generelle faktorer som Udenrigsministeriet inddrog ved vurderingen af konkrete interviewforespørgsler, ikke kunne give mig anledning til bemærkninger. For så vidt angik kriteriet vedrørende den effektive formidling af budskabet lagde jeg i den forbindelse bl.a. vægt på at det af betænkning nr. 1443/2004 på side 246 fremgår at et af de kriterier som der kan lægges vægt på ved en stillingtagen til om en minister vil deltage i et interview, er om ministeren gennem sit personlige kendskab har et særligt tillids- og fortrolighedsforhold til journalisten. Desuden kan nævnes sagen gengivet i Folketingets Ombudsmands beretning for 2004, side 452 ff, hvor ombudsmanden anførte at en myndigheds interesse i at sikre at visse budskaber formidles på den mest effektive måde og opnår optimal gennemslagskraft ved at lade dem lancere som solohistorier, ikke i sig selv kunne frakendes saglighed.

Inddragelsen af hensynet til den effektive formidling af et budskab i kraft af et særligt tillids- og fortrolighedsforhold til en bestemt journalist – dvs. anvendelsen af kriteriet som et "positivt" kriterium – kan således ikke give mig anledning til bemærkninger.

3. Vægt på manglende tillid til en journalist – anvendelsen af kriteriet som et "negativt" kriterium

a. Ombudsmandens tidligere praksis mv.

Ombudsmanden har i flere tidligere sager berørt spørgsmål om hvilke hensyn der *ikke* kan varetages i forbindelse med afslag på henholdsvis udsættelse af aktindsigt eller udelukkelse fra myndighedernes informationsordninger. Se bl.a. sagerne gengivet i Folketingets Ombudsmands beretning for 1990, s. 181 ff, for 1992, s. 141 ff, og for 2003, side 115 ff.

I sagen gengivet i Folketingets Ombudsmands beretning for 1992, side 141 ff, udtalte ombudsmanden bl.a. følgende om offentlige myndigheders adgang til at udelukke en bestemt journalist fra formløs adgang til oplysninger eller fra adgangen til meroffentlighed som indrømmes andre journalister:

”Det følger efter min mening af principperne i medieansvarsloven, at en offentlig forvaltningsmyndighed ikke vil være berettiget til at foretage begrænsninger i en journalists adgang til informationer med henblik på at sanktionere krænkelser af de presseetiske regler.

Det må på den anden side anses for uholdbart, dersom en myndighed i sin tilrettelæggelse af kontakten med pressen er fuldstændig afskåret fra at tage hensyn til visse forhold vedrørende den enkelte journalist, herunder pådømte og/eller klare krænkelser af de presseetiske regler. Ordensmæssige hensyn og hensynet til at forebygge misbrug samt ønsket om at sikre en almindelig adgang for journalister til at modtage informationer, kan således efter omstændighederne begrunde, at der sker begrænsninger i bestemte journalisters adgang til oplysninger. Det må i den forbindelse understreges, at de særlige hensyn, der kan begrunde sådanne begrænsninger, ikke vil kunne omfatte de pågældendes lovhjemlede ret til i henhold til lovgivningen (herunder især offentlighedsloven) at modtage oplysninger. Det almindelige forvaltningsretlige proportionalitetsprincip må endvidere medføre, at sådanne begrænsninger ikke må gå videre end de hensyn, der begrunder begrænsningen, tilsiger; ligeledes skal de hensyn, der kan begrunde en eventuel særordning, påviseligt være overordentlig tungtvejende. Det forhold, at en journalist selv har en kritisk holdning over for myndigheden – eller repræsenterer et medie med en sådan holdning – kan ikke i sig selv udgøre et lovligt hensyn.”

Det følger således heraf at der kan være visse forhold vedrørende den enkelte journalist som efter omstændighederne vil kunne begrunde afskæring eller begrænsning i bestemte journalisters eller mediers adgang til informationer, men der skal være tale om overordentligt tungtvejende saglige hensyn. Jeg henviser desuden til artikel 10 i den europæiske menneskerettighedskonvention om beskyttelse af ytringsfriheden hvori retten til at modtage informationer er fremhævet. I sagen *Bergens Tidende 2/5 2000 pr. 57* udtalte Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol at nyhedsformidling baseret på interview er en af de vigtigste måder hvorpå pressen kan opfylde rollen som ”public watchdog”. Se også Peer Lorentzen m.fl., *Den Europæiske Menneskerettighedskonvention med kommentarer*, 2. udg. (2003), s. 455 f og 469 f, og Jon Fridrik Kjølbro, *Den Europæiske Menneskerettighedskonvention for praktikere*, (2005), s. 543.

Der kan som udgangspunkt ikke foretages begrænsninger med henblik på at sanktionere presseetiske regler. Et ministerium vil f.eks. ikke være berettiget til som ”straf” at nægte at udlevere materiale til en bestemt journalist fordi ministeriet synes at en sag i ministeriet – eller ministeren selv – på urimelig måde har fået en negativ eller fordrejet omtale af den pågældende journalist. Det forhold at en journalist har en kritisk holdning over for myndigheden – eller repræsenterer et medie med en

sådan holdning – kan ikke i sig selv udgøre et lovligt hensyn. Se desuden betænkning 1443/2004, side 211-212, side 219, side 235-236 og side 241.

b. Den konkrete sag – risiko for at udtalelser i forbindelse med interview ikke vil blive refereret loyalt

I sin udtalelse af 27. marts 2006 til mig anførte Udenrigsministeriet at Bo Elkjærs anmodninger om interview tydede på en subjektiv forhåndsopfattelse, og at det indtil videre havde været vurderingen af udenrigsministeren ikke kunne have tillid til at hans udtalelser i forbindelse med et interview ville blive gengivet loyalt i en efterfølgende artikel. Det er ikke i udtalelsen nærmere angivet hvad denne vurdering byggede på.

I udtalelsen af 15. januar 2007 har Udenrigsministeriet givet eksempler fra Bo Elkjærs artikler på sprogbrug som efter ministeriets opfattelse tyder på en subjektiv forhåndsopfattelse "uden skellen mellem faktiske oplysninger og Bo Elkjærs egen holdning". Dette kan forstås som eksempler som kan underbygge en mere generel opfattelse af at Bo Elkjær eventuelt vil bruge et interview med ministeren som anledning til yderligere negativ og kritisk offentlig omtale af regeringens og ministerens håndtering af sagen. Der er ikke tale om eksempler hvor det dokumenteres at udenrigsministeren eller andre ikke skulle være citeret korrekt af Bo Elkjær i forbindelse med interview. Bo Elkjær har da også i sine e-mail af 19. april 2006 og 2. marts 2007 opponeret kraftig imod ministeriets vurdering af at der er en risiko for at udenrigsministeren i forbindelse med et interview med ham ikke vil blive gengivet loyalt, og at ministeriet på denne måde "beklikker hans faglige integritet".

Efter min opfattelse er der ikke i det materiale som Udenrigsministeriet har henvist til, belæg for ministeriets konkrete frygt for at Bo Elkjær ikke vil gengive udenrigsministeren loyalt. Det er derfor min foreløbige opfattelse at ministeriet ikke kunne lægge vægt på en sådan risiko i forbindelse med afgørelsen af om udenrigsministeren skulle medvirke i et interview med Bo Elkjær. Jeg har i den forbindelse også lagt vægt på at ministeriet som udgangspunkt ikke – hvis Bo Elkjær havde krænket presseetiske regler – kunne sanktionere dette ved at foretage begrænsninger i hans adgang til at modtage informationer, jf. ovenfor i afsnit 3 b.

c. Den konkrete sag – anvendelse af et generelt "mistillidskriterium"

Det fremgår tydeligt af det materiale som Udenrigsministeriet har henvist til, at Bo Elkjær har en kritisk holdning til regeringens og ikke mindst udenrigsministerens håndtering af spørgsmålet om Danmarks deltagelse i Irak-krigen. Ministeriets udtalelser i brevet af 15. januar 2007 kan forstås sådan at ministeriets afslag tillige er begrundet i frygt for at Bo Elkjær vil bruge et interview med ministeren som anledning til yderligere negativ og kritisk offentlig omtale af regeringens og ministerens håndtering af sagen.

I betænkning 1443 på side 241 f er omtalt spørgsmålet om hvorvidt et ministerium ved vurderingen af hvilket medie en solohistorie bør tildeles, vil være afskåret fra at lægge vægt på en eventuel formodning om en mere eller mindre positiv omtale i det pågældende medie. Det fremgår heraf at det i forbindelse med vurderingen af om et bestemt medie skal tildeles en solohistorie, ikke er udelukket at lægge vægt på en formodning om en negativ omtale i det pågældende medie. På den anden side må en solohistorie ikke nægtes et medie som straf for tidligere negativ omtale af den pågældende minister eller ministerium.

Det forhold at en historie bringes som solohistorie i et bestemt medie, sker typisk på myndighedens initiativ og som led i mediestrategiske overvejelser om hvordan en ministers politik kan præsenteres bedst muligt.

I denne sag har Bo Elkjær på eget initiativ henvendt sig til ministeriet for at søge informationer. Jeg mener på den baggrund at situationen adskiller sig fra den situation hvor et ministerium overvejer i hvilket medie en solohistorie skal bringes. Situationen kan bedre sammenlignes med en situation hvor en journalist har søgt om aktindsigt som han ikke har krav på efter offentlighedsloven, og hvor myndigheden må overveje meroffentlighed. Spørgsmålet om en myndighed skal give meroffentlighed beror på friere skønsmæssige overvejelser, men det ville ikke – i hvert fald ikke over for journalister i forhold til hvilke meroffentlighedsprincippet vil skulle udstrækkes særligt vidt – kunne betragtes som sagligt at lægge vægt på om journalisten ville anvende det materiale han fik aktindsigt i, til en negativ omtale af myndigheden.

Det er på den baggrund min foreløbige opfattelse at Udenrigsministeriet ikke i forbindelse med vurderingen af om Bo Elkjær kunne få et interview med udenrigsministeren, kunne lægge vægt på at Bo Elkjær eventuelt vil bruge et interview med ministeren som anledning til yderligere negativ og kritisk offentlig omtale af regeringens og ministerens håndtering af sagen. Det forhold at Bo Elkjær havde en kritisk holdning til myndigheden, kunne som nævnt ikke i sig selv udgøre et lovligt hensyn.

4. Henstilling

Jeg er indstillet på at henstille til Udenrigsministeriet at genoptage behandlingen af Bo Elkjærs anmodning om en interviewaftale med udenrigsministeren om Irak-krigen og tage stilling til anmodningen uden at inddrage formodningen om risiko for at ministerens synspunkter ikke ville blive gengivet loyalt, og hensynet til at Bo Elkjær eventuelt vil bruge et interview med ministeren som anledning til yderligere negativ og kritisk offentlig omtale af regeringens og ministerens håndtering af sagen.

Jeg har dog fundet det mest korrekt at fremsætte mine opfattelser i foreløbig form således at Udenrigsministeriet kan få lejlighed til at komme med sine bemærkninger til det jeg har anført, inden jeg afgiver min endelige udtalelse.

København, den

31 MAJ 2007

Hans Gammeltoft-Hansen

Kopi til:

Bo Elkjær

Udenrigsministeriet

1. jun 2007

Fornyet afgørelse om interview

Ombudsmanden har henstillet, at Statsministeriet genoptager behandlingen af Bo Elkjærs anmodninger om interviews med statsministeren.

Ministeriet har på denne baggrund genoptaget sagen og har i dag sendt vedlagte afgørelse til Bo Elkjær med kopi til Folketingets Ombudsmand.

***

STATSMINISTERIET
CHRISTIANSBORG
Prins Jørgens Gård 11, 1218 København K
Telefon 33 92 33 00 - Telefax 33 11 16 65
CVR-NR. 10-10-39-40
EAN-lokationsnummer 5798000000032

Dato: 1. juni 2007
J.nr. 230-0178
Sagsbeh.: Jur.sektion

Bo Elkjær
Ekstra Bladet
Frederiksgade 33
8000 Århus C

Under henvisning til Deres gentagne anmodninger om interviews i perioden fra august 2006 til gårs dato samt til skrivelser af 31. maj 2007 fra Folketingets Ombudsmand til Dem og til Statsministeriet, af hvilke fremgår, at ombudsmanden henstiller til Statsministeriet, at Statsministeriet genoptager sagen med henblik på, at De nu får tilbudt et interview med statsministeren, eller at ministeriet i tilfælde af fortsat afslag konkret redegør for de grunde, som ministeriet har lagt vægt på, skal Statsministeriet udtale følgende:

Som Statsministeriet blandt andet i udtalelsen til Folketingets Ombudsmand af 24. januar 2007 har givet udtryk for, er det Statsministeriets opfattelse, at der ikke består en forpligtelse for statsministeren til at imødekomme anmodninger om interviews. Der tilkommer således statsministeren og Statsministeriet et meget vidt skøn med hensyn til, hvilke interviews man ønsker at deltage i. Statsministeriet forbeholder sig således retten til ud fra en konkret vurdering at træffe beslutning om, hvorvidt konkrete anmodninger om interviews bør imødekomme. Det forhold, at en journalist fremsætter gentagne anmodninger, fører efter ministeriets opfattelse ikke til, at der dermed skabes et retskrav på imødekommelse. I givet fald kunne enhver journalist gennemtvinge et interview med statsministeren ved blot at genfremsende sine anmodninger tilstrækkeligt længe.

De fremsender fortsat anmodninger om interviews med statsministeren, som løbende vurderes i Statsministeriet. Ministeriet har senest ved skrivelser af 31. maj 2007 oplyst Dem om, at det efter en konkret vurdering er besluttet, at Deres anmodninger om interviews ikke kan imødekommes, idet ministeriet fortsat kan henholde sig til, at statsministeren ikke har yderligere at tilføje i forhold til de svar, han har givet i Folketinget og til offentligheden om emnet, og som De i forvejen er bekendt med.

Folketingets Ombudsmand har i sin udtalelse af 31. maj 2007 som nævnt imidlertid bedt Statsministeriet om i tilfælde af fortsat afslag konkret at redegøre for de grunde, som ministeriet har lagt vægt på.

På denne baggrund kan det oplyses, at der i det meget vide skøn, som der er henvist til i blandt andet Statsministeriets udtalelse af 24. januar 2007, jf. også betænkning 1443/2004 om embedsmænds rådgivning og bistand, s. 246, ligger, at det tilkommer statsministeren at beslutte, om statsministeren ønsker at give interview eller ej. Dette meget vide skøn er blandt andet begrænset af, at der ikke i skønnet må lægges vægt på usaglige hensyn.

I forlængelse heraf har Statsministeriet efter fornyet forelæggelse for statsministeren besluttet ikke at imødekomme Deres anmodninger om interviews.

Med venlig hilsen

Karsten Dybvad

Kopi til Folketingets Ombudsmand under henvisning til j.nr. 2006-3446-450